

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 20. III aastakäik

15. oktoobril 1928.

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:		Toimetus:	Kuulutuste hinnad:
Aastas . . .	kr. 2.50	Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk.
Poolaastas . . .	1.50	Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 "
Välismaale . . .	5.00	Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval	1/4 "
Poolaastas . . .	3.00	12—2 p. l.	Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Vene rublades tehtud obligatsioonide kustutamine. Tööstusettevõtete amortisatsiooni protsendi normidest. Kaubandus-tööstuskoja ettepanekud juriidiliste isikute maksu seaduses ettenähtud kõrgema admin stratsiooni palganormide kohta. Üleriikliku Käsitöö-Me. strite Ühisuste Keskkooenduse poolt korraldatud kongressist. Valus küsimus tarvitajale. Mõned ärimehe aksioonid. Keemiakaupade sissevedu Eestisse. Vastuseks A. Gustavsonile Kuresaare me ikooli asjus. Kaubandus-tööstuskoja teateid. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Uusi seadusi ja määrusi. Kirjandus. Tolliteateid. Turgude ülevaade oktoobri alul. Vähusbörssid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Vene rublades tehtud obligatsioonide kustutamine.

M. Pung.

Meil on veel väga palju kinnisvaradega kindlustatud Vene rublade obligatsioonide olemas, vaatamata, et neid juba suurel hulgal ka on kustutatud. Harilikult sünnib seesugune kustutamine kokkuleppe alusel, mis võlgniku ja obligatsiooni pidaja vahel saavutatud, ja nimelt sel teel, et võlgnik blanko-obligatsiooni võlauskuja käest ära ostab ja selle siis esitab kustutamiseks kinnistusosakonnale.

Praegu maksab võlakohustuste kustutamise kohta järgmine seaduslik kord:

Ajutise Valitsuse määrusega 2. maist 1919. a. („R. T.“ nr. 30/31 — 1919. a.) kaotati Saksa, Soome ja Vene rahade sunduslik kurss Eesti vabariigis (§ 1). Seaduslikkude maksuabinõudena jäid käima ainult Eesti margad (§ 2). Saksa sõjavõimude poolt 15. septembril 1918. a. väljaantud korraldus maksuabinõude asjus (Verordnungsblatt für die baltischen Lande, No. 35, Ziff. 394) tunnistati sellekohaselt muudetuks, et Ida ja Saksa markade asemele astusid Eesti margad (§ 6). Tähenatud korralduse järele tulevad kõik nõudmised, mille tähtaeg pärast 31. juulit 1918. a. juba kätte on jõudnud või veel kätte jõuab, rahuldada 1½ Saksa margaga, kui pooled ei ole nõus Vene rahaga nõudmist kustu-

tatuks tunnistama. Siit järgneb, et kui Ajutise Valitsuse määrusega 2. maist 1919. a. Eesti margad Saksa markade asemele maksma pandi, siis igasuguste kohustuste kustutamise juriidiline alus ja kord jäi samaks, mis Saksa sõjavõimude korralduses ette oli nähtud. Sarnasel olukorral tulevad kustutamisele ka hüpoteekidega kindlustatud võlad, sest nende kustutamise suhtes ei ole mingit erandit tehtud. Selles mõttes on hüpoteegivõlgade kustutamine meie õiguse järele selge.

Et aga Vene rublades tehtud obligatsioonide kustutamine meie juures siiski soodsalt ei edene, oleneb ühest kõrvalisest asjaolust, mis väga paljudel juhtumitel rublades tehtud obligatsioonide kustutamise teeb võimatuks. Nimelt seisab raskus selles, et meil blankoepalkirjadega varustatud obligatsioonide tõttu võlgnikul millalgi kindlasti teada ei ole, kes nimelt tema võlausaldaja on, sest blanko-obligatsioonid käivad käest kätte, ilma et tarvis oleks nende üleminekut teatavaks teha võlgnikule. Peale selle oli rublade obligatsioonidesse harilikult mahutatud niisugune tingimus, et nii võlgnikul kui ka võlausaldajal on kuuekuine võla ülesütlemine kohustuslik.

Niisugustel asjaoludel on riigikohus oma ot-

susega 18. novembrist 1926. a. nr. 65 obligatsioonide kustutamise asjus järgmise seisukoha võtnud:

On võlgnik oma võla ilma eelkäiva ülesütlemiseta kohtu deposiiti maksnud ning võlauskuja on kutsutud kuulutuse teel üleskutse toimetuse põhjal seda võlga vastu võtma, siis on kõigel sel asjaolul ainult mitte õigel ajal sündinud võla maksamise pakkumise tähendus, missugune pakkumine võlausaldajale kui enneaegne kohustav ei ole. Seesugune maksu pakkumise kohta tehtud kuulutus ei või asendada ülesütlemist juba seepärast, et üleskutsetoimetuse on lubatud ainult seaduses eriti ette nähtud juhtumites (Ts. kp. s. § 2054), mille hulka võla ülesütlemine ei kuulu. Seepärast ei saaks kuulutuse läbi võlga ülesõelduks lugeda isegi siis, kui selleks kuulutuses ühes võla tasumise pakkumisega oleks sisaldunud ka võla ülesütlemine.

Küsimuse, kas võla ülesütlemine võimalik on vastava nõudmise teel, kui praegune võlauskuja ja tema elukoht võlgnikule on teadmata, jätab riigikohus käesolevas asjas lahendamata. Ei näi aga mingit kahtlust olevat, et viimase küsimuse ainult eitavalt võib otsustada, sest nõudmise tõstmine tundmatu kostja vastu ei ole meie tsiviilkohtupidamisseaduse järele võimalik.

Sellest riigikohtu otsusest järgneb, et praegu maksvate seaduste järele obligatsiooni võlgnikul mingit võimalust ei ole oma võlga kustutada, kui võlausaldaja nõus ei ole võlasummat vastu võtma või võla kustutamist ühel või teisel põhjusel ei soovi.

On aga teada, et väga palju rublades tehtud obligatsioonide pidajaid ei ole nõus oma nõudmisi laskma kustutada selles vahekorras, nagu see Saksa sõjavõimude korralduse ja Eesti seaduse põhjal maksta pandud, arvates paremaks asuda äraootavale seisukohale ning lootes, et neil tulevikus, ükskõik kui kauges, mingisugune võimalus avaneb oma nõudmiste rahuldamiseks soodsamaid tingimusi saavutada. Sihiga aga, et täielikult teadmatuks jääda, ei ilmu suurem osa sarnastest obligatsioonide pidajatest ka mitte protsentidegi saamiseks.

Niisugusel olukorral osutub rubla-obligatsioonide kustutamine suuremalt osalt võimatuks ning kinnisvarad jäävad koormatuks võlgadega, mille olemasolu muutunud asjaolude tõttu enam millegagi põhjendatud ei ole.

See olukord ei ole kogunisti loomulik ning nõuab seepärast tungivalt korraldamist ja likvideerimist, mis ainult seadusandlikul teel on võimalik.

Iseäranis sünnitab rubla-obligatsioonide olemasolu raskusi kahes suhtes:

1) Viimasel ajal on meil hüpoteekpangad ellu kutsutud ning nende tegevus areneb väga hoogsalt. Nende pankade põhikirjad nõuavad aga, et antud laen esimese hüpoteegiga kindlustatud oleks. Rubla-obligatsioonid on aga vanasti tehtud ja et neid kustutada ei saa, siis on see asjaolu suureks takistuseks kinnisvarade pantimisel hüpoteekpankades. Rubla-obligatsioonide ignoreerimine pankade poolt ei käi nende põhikirjadega kokku ning võib tulevikus, kui siiski rubla-obligatsioonide revaloriseerimine mingisuguste asjaolude tõttu peaks ette võetama, hüpoteekpangad võimatu raskesse seisukorda panna. Nimelt võiks tekkida seisukord, et revaloriseerimise tagajärjel panditud kinnisvarad nende peale antud laene enam tarvilisel määral ei kindlusta.

2) Väga suuri raskusi sünnitavad rubla-obligatsioonid ka kinnisvarade jaotamisel, sest ilma obligatsiooni pidaja nõusolekuta ei ole võimalik kinnisvarast eraldatavat osa hüpoteegivabalt ära lahutada. Kinnisvara osa omandaja ei ole aga nõus kinnisvara omandama ühes tema peal lasuvate rubla-obligatsioonidega, pealegi nende terves summas.

Sellest järgneb, et kinnisvarade pantimine ja nende osade võõrandamine on seotud ebaloomulikkude takistustega, missugune asjaolu reaalkrediidi arenemise ning kinnisvarade võõrandamise tarviduseta rasketesse kammitatesse paneb. See asjaolu takistab ühtlasi terve meie majanduselu normaalset edenemist.

Kirjeldatud väärnähtuste kõrvaldamiseks oleks tungivalt tarvilik järgmine korraldus seadusandlikul teel maksta panna:

„Juhul, kui võlausaldaja obligatsiooni järele võlgnikule teada ei ole ning kui maks obligatsiooni põhjal on tingitud võla ülesütlemisest teatava aja jooksul, peab võlgnik kohtule esitama peale kapitalivõlasumma veel protsendid, mis võlausaldajale kuuluvad möödunud aja eest, kui ka protsendid, mis võlausaldajale kuuluvad kapitalisumma esitamise päevast kohtule kuni tähtajani, milleks võlgnik oma võla võlausaldajale õigustatud oleks ära maksta, kui ülesütlemine oleks sündinud päeval, millal raha kohtule esitati. Sel korral ei ole kapitalivõla ülesütlemine tarvilik“.

See kavatsetav korraldus on K.-t.-koja organite poolt läbi vaadatud ja heaks kiidetud. On otsustatud vastav ettepanek valitsusasutustele teha ühes palvega, et seaduseelnõu riigikogule esitataks.

Tööstusettevõtete amortisatsiooni protsendi normidest.

Juriidiliste isikute maksustamise seaduse eelnõu § 30 p. 3 juure kuuluva amortisatsiooni normide tabeli järele lubatakse kustutada kivihoonete väärtust 2, puust 4 ja segahoonete väärtust 3% võrra aastas.

Kustutust sel määral võib pidada loomulikuks küll eluhoonete ja harilikkude majapidamises kasutatavate ehituste juures, millede iga, meie kliima ja elutingimustega arvestades, võib arvata 50 aasta peale kivist ja 25—40 a. peale puust hoonete kohta. Küll oleks seejuures teatav reserv aastates maksniku kasuks olemas, kuid mitte kuigi suur, sest arvestada tuleb elu tasapinna kiire tõusuga, mis toob esile järjest suuremaid nõudmisi korterite suhtes ja majaomanikke linnas ja maal sunnib ehituste uuendamisele lühema aja jooksul kui vanasti.

Neid norme ei saa aga kuidagi lugeda tööstuse nõuetele vastavaiks, sest tööstuses vananevad hooned palju kiiremini mitte üksinda kulumise ja ajahamba all kõdunemise tagajärjel, vaid ka nende mõjude tõttu, mida tegevus ja liikumine tööstuses esile kutsuvad. Siia juure tuleb veel järgmine moment ja nimelt tööstuse sisu ja vormi muutmine. Võtame näiteks uue, algava ettevõtte meie oludes. Ta peab väikeselt peale hakkama ja kui ta elujõuliseks osutub, tuleb ruume varsti laiendada. Alati ei saa juureehitustega tarvilist pinda kätte. Suuremal osal juhtudel tulevad paar aastat tarvitusel olnud hooned maha kiskuda ja nende asemele püstitada uued. Ja seda võib edeneva vabrikuga 50 a. jooksul juhtuda 2—3 korda. Keegi ei saa siin ettevõttele teha etteheiteid, et ta hoonete asetuse, suuruse ja vormi määramisel pole olnud küllalt ettenägija, et ta algusest saadik pole osanud hinnata seda, kuidas muutuvad turu ulatus, ettevõtte saaduste tarvitajate nõuded, missugust rada läheb riigis maksu-, tolli- ja üldse majanduspoliitika, missuguseid uuendusi toovad esile tehnika ja leidused ja tuhat muud mõju, mis kõik kokku tekitavad uusi tegevuse tingimusi, millele vastavalt oleks pidanud ehitama ka hooned. Kas pole meie silma all kõik tööstuslikud ettevõtted linnas ja maal, vähete väljavõtetega, muutnud oma kuju ja vormi? Kui kaua suudavad veel praegu nähtavasti päris kõvas tööhoos olevad ettevõtted seista seeju-

gustena ajajärgus, mil tehnilised uuendused ja töö ratsionaliseerimine nõuavad sootu teisi masina vorme ja paigutusi, mis omakorda kutsuvad esile suuri hoonete muudatusi ja ümberkorraldusi?

Võistlus teistega sunnib ettevõtteid kiiresti uuenduma ja selleks peavad tal olema varanduslikud reservid amortisatsiooni kapitali näol, mis tööstusest peavad kasvama loomulikkudel tingimustel, s. o. järjekindlalt ja küllaldasel määral. See on võimalik siis, kui saadavat kasu äärmuseni ära ei maksustata.

Vististi alusetu pole olnud end. Vene valituse arvestus kivist vabrikuhoonete 20-a. ja puust hoonete 10-aastase elueaga, mille kohaselt ärimaksuseaduses amortisatsiooni normid olid ette nähtud 5 ja 10. Kui Eesti tööstus soovitakse hoida elujõulisena, tuleksid tööstuse hoonetele, kuhu asetatud masinad, aparaadid ja produktioonile tarvilised sisseseaded, lubada needsamad amortisatsiooni normid ka uues juriidiliste isikute maksu seaduses.

Veel üks põhjus sunnib tööstuslike hoonetele nõutama suuremaid amortisatsiooni norme kui harilikkudele elumajadele ja majapidamishoonetele, ja nimelt asjaolu, et tööstusettevõtte amortisatsiooni kapitali saab sünnitada ainult oma tegevuse ülejääkidest. Viimased on aga palju kõikumamad kui elumajade juures. Tööstuse kasud võivad aastate vältel olla väga kasinad, väga mitmesugustel ettevõtetel olenevata põhjustel. Kasutoovatel aastatel peab olema võimalus kaotust katta suuremal määral, kui seda on tarvis elumajade juures, kus kasutamise tingimused on enam-vähem stabiilsed, vähemalt kaugemale ette nähtavad.

Kõike ülaltoodut arvesse võttes tuleks juriidiliste isikute maksustamise seaduses amortisatsiooni norme täiendada selles mõttes, et tööstuslikele ettevõtetele on lubatud amortiseerida masinaid, aparaate ja products. tarvilisi sisseseadeid sisaldavaid kivist hooned 5, puust 10 ja segahooned 8%. Ka oleks õiglane, et veoabinõud, arvesse võttes nende rutulist kulumist ja kõlbmatuks muutmist meie halbade teeolude tõttu, lubataks amortiseerida 15%-ga. Veoäride edu pärast oleks see norm hädetarviline.

Kaubandus-tööstuskoja ettepanekud juriidiliste isikute maksu seaduses ettenähtud kõrgema administratsiooni palganormide kohta.

Riigikogu rahaasjanduse alamkomisjoni poolt vastuvõetud juriidiliste isikute maksustamise seaduse § 30 p. 1 kindlaks määratud piirid, millele võivad tõusta maksuvabad kulud ettevõtte kõrgema administratsiooni palkadeks, tekitavad maksnikkude ringkonnis suurt rahulolematust.

Kõigepealt leitakse, et seaduseelnõus ettenähtud palganormid vähemate põhikapitalidega ettevõtetes ei vasta elu nõuetele ja kunstlikult kõrgendavad maksualuse kasu. Nii tähendatakse õigusega, et osatühisustes, millede kapital on suur kuni 20.000 krooni, on võimatu 125-kroonilise kuupalgaga leida isikut vastutavaks juhatajaks, kuna tema palk peab olema vähemalt 150—200 krooni kuus. Samuti leitakse, et kapitali juures, mille suurus 30.000 kr., ühisuste äärmiselt madalalt arvestatud kulud oleksid:

asjaajaja-juhatajale 200 kr. kuus ühe kuu lisatasuga	Kr. 2.600 aast.
2 juhatuse liikmele à 30 kr. kuus	„ 720 „
3 revisjonkomisjoni liikmele	„ 150 „

Kokku Kr. 3.470 aast.

Seaduseelnõuga lubatud kulu on aga ainult Kr. 2.250, seega vaevalt $\frac{2}{3}$ tegelikust kulust.

Ka 50.000 kr. kapitaliga ettevõtetes näitab analoogiline arvestus suurt lahkuminekut seaduses lubatud normide ja tegeliku elu vahel.

Asjaajaja palga peab arvama vähemalt 250 kr. peale kuus ehk	Kr. 3.250 aastas
2 juhatuse liikmele à 60 kr.	„ 1.440 „
3 revisjonkomisjoni liikmele	„ 360 „

Kokku Kr. 5.050 aastas

Seaduseelnõuga on aga lubatud $7\frac{1}{2}\%$ kapitalist ehk Kr. 3750, s. o. jällegi peaaegu $\frac{2}{3}$ minimaalsest tegelikust kulust.

Seaduse § 30 p. 1 lit. b, d ja e ette nähtud palkadeks makstavate kogusummade piirid teevad kogu seaduse käsitamise keeruliseks ja raskepäraseks, sest maksu väljaarvajal tuleb teha tegemist hulga mõjuvate teguritega, nagu põhikapital, kapitali protsent, üksiku isiku palga kõrgus ja palkade kogusumma. Kaks viimast tegurit võiksid väikeste ja keskmiste kapitalide juures arvestusest koguni välja jääda, sest meie arvates on fiskuse kasu suurem, kui üksikud juhatuse liikmed saavad suuremat tasu. On ju isiklik tulumaksu norm suuremate sissetulekute juures palju kõrgem kui väiksemate juures.

Kui aga mingil põhjusel isiku kohta määratud normidest ei soovita loobuda, mis ju üldiselt rahaasjanduse komisjoni poolt määratud suuruses enam-vähem vastuvõetavad, siis kahes esimeses astmes tuleks kindlasti muudatus ette võtta. Siin peaks isiku kohta lubatama 3000 ja 3600 krooni, misjuures üldsumma esimeses astmes ei peaks ületama 10% põhikapitalist.

Arvestades maksnikkude soovidega ja püüdes ühtlasi riigikogu rahaasjanduse alamkomisjoni poolt vastuvõetud normidele ligineda on kaubandus-tööstuskoda rahaministri kaudu juriidiliste isikute maksustamise seaduse § 30 p. 1 kohta (administratsiooni palganormid) esinenud järgmiste ettepanekutega:

a) maksustatava kapitali juures alla 50.000 krooni kuni 3000 kr. isiku kohta, misjuures mahaarvatav kogusumma selleks otstarbeks ei ületaks 10% maksustatavast kapitalist;

b) kapitali juures, mis suurem kui 50.000 kr. ja väiksem kui 150.000 kr., kuni 3600 kr. isiku kohta, misjuures kogusumma selleks otstarbeks ei tõuseks üle 5000 kr. plus 5% sellest osast maksustatavast kapitalist, mis ületab 50.000 kr.;

c) kapitali juures, mis suurem kui 150.000 kr. ja väiksem kui 300.000 kr., kuni 4200 kr. isiku kohta, misjuures kogusumma selleks otstarbeks ei tõuseks üle 10.000 kr. plus 3% sellest osast maksustatavast kapitalist, mis ületab 150.000 kr.;

d) kapitali juures, mis on suurem kui 300.000 kr. ja väiksem kui 1.000.000 kr., kuni 5000 kr. isiku kohta, misjuures mahaarvatava kulu kogusumma selleks otstarbeks ei ületaks 145.000 kr. plus 2% sellest osast maksustatavast kapitalist, mis ületab 200.000 kr.;

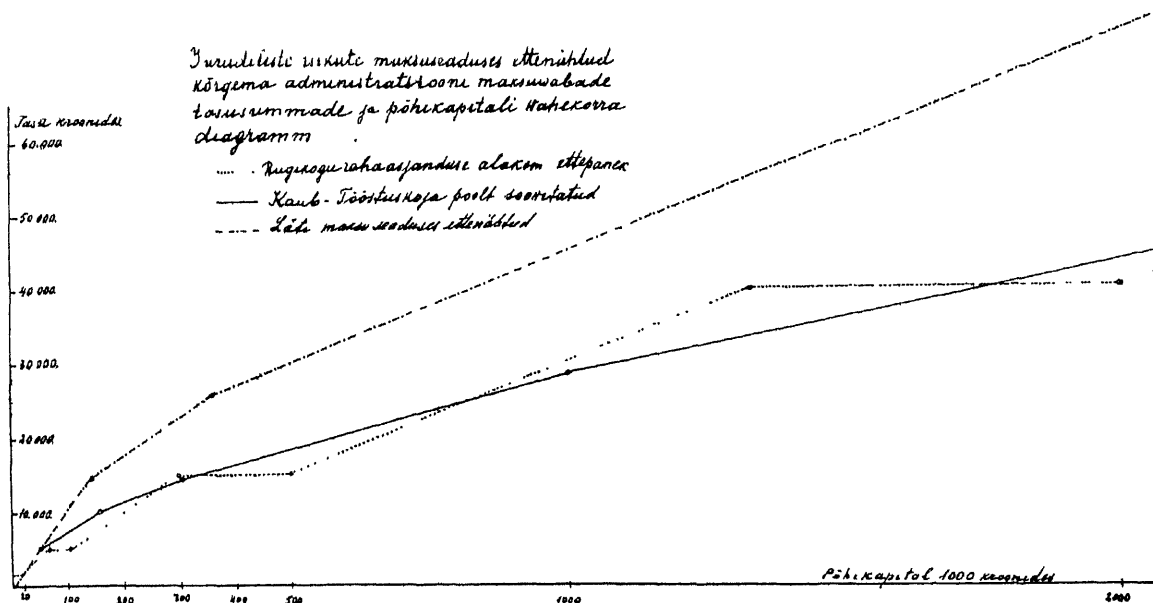
e) kapitali juures, mis üle 1.000.000 kr., isiku kohta kuni 6000 kr., misjuures mahaarvatava kulu kogusumma selleks otstarbeks ei ületaks 285.000 kr. plus $1\frac{1}{2}\%$ maksustatava kapitali sellest osast, mis ületab 1 milj. krooni.

Nagu juurelisatud diagrammist näha, jäävad maha arvata lubatud summad selle kava järele rahaasjanduse komisjoni omadele õige ligidasteks, kuid osutuvad paremaks selle poolest, et nad rohkem vastavad väikeste kapitalide juures tegelikkudele kuludele ja üldiselt näitavad ühtlasemat tõusu ühenduses kapitali suurenemisega. Kõrgemate kapitalide juures lubab ta veel vähemaidki mahaarvamisi kui komisjoni 2% (1 milj. juures näiteks 20 milj. asemel 18,1 milj.).

Loodame, et härra rahaminister ei keeldu seda ettepanekut läbi arutamast. Tema vastuvõtmine kõrvaldaks palju nurinat ja kaebusi tulvikus.

Võrdluseks, kui mõeldud on kaubandus-tööstuskoja soovid kõrg. adm. palkade asjus, too-

me allpool diagrammi, mis muuseas näitab ka Läti maksuseaduses lubatud adm. palkade suurust. Sellest diagrammist selgub piltlikult, et Läti annab palju suuremaid soodustusi kui meie maksnikud seda soovivad.



Üleriikliku Käsitöö-Meistrite Ühisuste Keskkonduse poolt korraldatud kongressist.

Üleriikliku käsitöö-meistrite ühisuste keskkondus korraldas 17. ja 18. septembril s. a. Estonia sinises saalis kongressi, nimetades seda kesk- ja väiketöösturite kongressiks. Kuna ajalehed kongressi juba kirjeldanud, puudub vajadus seda siinkohal veelkord teha. Ka ei ole kongressi protokoll veel valmis ega kättesaadavaks tehtud, mille alusel oleks võimalik üksikasjalist käsitamist ette võtta, seepärast olgu käesolevate ridade ülesandeks näidata, kas võib peetud kongressi pidada kesk- ja väiketöösturite kongressiks ja kas on alust koonduse tegelaste poolt ettetoitud väidetele, millega nad kongressi kokkukutsutamise vajaduse põhjendanud.

Mitmed üleriikliku käsitöö-meistrite ühisuste keskkonduse tegelased sõitsid enne kongressi maad mööda ringi, korraldasid pea kõigis linnades ja alevites koosolekuid ja püüdsid oma äsita-

vate kõnedega luua meeleolu Kaubandus-tööstuskoja vastu. Olla tarvis kokku kutsuda kongress ja kongressil vastu võtta käsitööseaduse eelnõu, milles ette nähtud iseseisva käsitöökoja ellukutsumine ja V sektsiooni likvideerimine Kaubandus-tööstuskoja juures. Kesk- ja väiketöösturite hulgas ei olnud koonduse tegelastel õnne, eriti vähe õnne oli neil kesk- ja väiketöösturite organisatsioonides, kus liikmeteks peaaegselt töösturid, kellel ei puudu Koja valimise õigus ja kus töösturid tuttavad Koja tegevuse ja sisemise korruga, näiteks Tartus. Paremaid tagajärgi saavutasid koonduse tegelased käsitööliste hulgas, eriti Tallinna käsitööliste hulgas, kes pole Koja liikmed, kellel puudub Koja valimisõigus ja kes Koja heaks maksu ei maksa. See on ka üsna arusaadav, sest need käsitöölised ei näe

Kojas oma organisatsiooniga oma huvide kaitsjat ja kui koonduse tegelased lubavad nende huvide kaitseks ellu kutsuda iseseisva käsitöökoja ja veel teisigi lubadusi annavad, siis on loomulik, et käsitöölised lasid end kaasa tõmmata. Sellega oli ka seletatav, et täielik ülekaal kongressil oli käsitöölistel ja et pea kõik kongressile tulnud kesk- ja väiketöösturid jäid kas passiivseteks pealtvaatajateks või lahkusid juba kongressi alul. Muidugi ei jätnud see asjaolu avaldamata oma mõju kongressi töötulemustele. Ülalettoodust ei ole raske järeldada, et ei ole mingit alust äsja peetud kongressi pidada kesk- ja väiketöösturite kongressiks ega seda nii nimetada.

Nüüd peatume teise küsimuse juures ja nimelt, kas on koonduse tegelaste väidetest alust, millega nad põhjendavad kongressi kokkukutsumise ja iseseisva käsitöökoja ellukutsumise vajadust, millest sunduslikult osa võtaksid ka kesk- ja väiketöösturid.

Juba pikemat aega laotavad koonduse tegelased mitmesuguseid kuulujutte laiali Kaubandus-tööstuskogas valitsevatest lahkkelidest ja vastoludest üksikute sektiioonide vahel. Mitmes ajalehes on isegi ilmunud teateid, nagu oleks Koja V sektiioonil kavatsus lahkuda Kojast, sest ei olla mõtet lasta teistel sektiioonidel, kes kunagi V sektiiooni seisukohtadega ei arvestavat, oma nimel kõnelda ja otsusi teha kesk- ja väiketöösturite kahjuks. Kõik need kuuldused ja teated ei vasta tõele ja on täitsa alusetu.

Tüütuseni korrutatakse, et praegune Kaubandus-tööstuskoga liikmete arv ei luba eeldada, et kesk- ja väiketöösturite olukorras võiks parandusi tulla, sest Kaubandus-tööstuskogas olla igal sektiioonil 20 liiget, vaatamata sellele, palju ettevõtteid kuulub ühte või teise sektiiooni. 35 pangapidajal, kes kuuluvad I sektiiooni, olla 20 liiget; 125 suurtöösturil, kes kuuluvad IV sektiiooni — 20 liiget; 344 laevnikul VI sektiioonis — 20 liiget; 1700 suurkaupmehel II sektiioonis — 20 liiget; 3946 väikekaupmehel III sektiioonis — 20 liiget ja lõpuks sama palju, s. o. 20 liiget, olla V sektiioonil, kuhu umbes 5—6000 kesk- ja väiketöösturit kuulub. Sellest kõigest võivat järeldada, et kesk- ja väiketöösturid Kojas arusaadavalt raskesse seisukorda olla pandud ja Koja V sektiioon takistatud on kesk- ja väiketööstuse huvide kohaselt talitamast. See ülaltoodud asjaolu olla asja nii kaugele viinud, et käsitöö-meistrite keskkoonduks tarvilikuks tunnistanud 17. septembril kongressi Tallinna kokku kutsuda. See asjaolu põhjendavat ka koonduse soovi uue käsitöökoja ellukutsumiseks.

Tähendab, kongressi kokkukutsumine oli tarvilik olnud selleks, et kesk- ja väiketöösturid saaksid vabalt oma arvamist avaldada, ja käsitöökoja ellukutsumine põhjendatud seega, et ka tulevikus igal ajal kesk- ja väiketöösturid takistamata oma arvamist võiksid avaldada.

Koonduse kongressi kokkukutsumise tõelikud põhjused on küll teised, kuid nende juures peatume vast teinekord, kui selleks sealpoolt põhjust antakse. Eestkätt tahame aga näidata, kas eeltoodud põhjused kongressi kokkukutsumiseks tõelikult olemas olid. Veel tarvilikumaks on muutunud selgitada, kuivõrra on alust nendel väidetest ka juba seepärast, et koonduse tegelased ainsad ei ole, kes oma sihte kuulujuttude abil püüavad saavutada. Ka mõned poliitikategelased ja ajalehed on neist kinni haaranud ja püüavad samade kuulujuttude ja põhjendamata väidete abil oma huvide kohaselt demagoogiat teha kesk- ja väiketöösturite arvel, püüdes sellest oma erakonnale profiiti lüüa.

Mõne erakonna tegelased tõttasid kongressil tõendama, et nad valmis on oma avitavat kätt ulatama, kui riigikogus kesk- ja väiketöösturitesse puutuvaid küsimusi arutatakse. Nii-suguste lubaduste saamist võiks ainsaks kongressi heaks tulemuseks pidada, sest muud kongressi töö tulemused on nii väikesed, et nende pärast ei oleks olnud tarvis kaks päeva koos istuda.

Poliitiliste erakondade esindajate lubadusi ei saa võtta tõsiselt juba seepärast, et seni need erakonnad sagedasti küsimuste otsustamise juures ei ole arvestanud meie kesk- ja väiketöösturite huvidega; vaevalt võiks aga loota, et nad valmis oleksid käsitöölise huvides Eestis uut riigikorda maksuma panema, mis koonduse poolt välja töötatud käsitööseaduse elluviimiseks vajaline oleks. Lubadused ei kergenda kesk- ja väiketöösturite ega käsitöölise olukorda. Võib aga küll arvata, et lubajatelt midagi muud võib oodata kui abi, kui nad kinni haaravad kuulujuttudest, põhjendamata väidetest ja vassimisest, mis sihitud kesk- ja väiketöösturite esinduse vastu. Ei ole midagi kergemat, kui enesele Kaubandus-tööstuskoga tegevuse, samuti Koja sise-mise korra kohta andmeid ja teateid muretse-da, mis igasuguse aluse võtavad laialilaotatud kuulujuttudelt. Ometi ei ole need poliitikategelased, kes kongressil püüdsid meeldida, neid andmeid ja teateid enesele muretse-nud. Valeandmeid, mida üksikute sektiioonide liikmete ja Koja heaks maksumaksjate vahelkordade kohta, millega koonduse tegelased niisama kui mõned ajalehed

juba pikemat aega opereerivad oma väidete ja vasimiste põhjendamiseks, ning millega põhjendavad oma koja ellukutsumise vajadust, serveeriti ka kongressist osavõtjatele „Uudislehe“ kaudu. Mitmed koondusele lähedal seisvad isikud teadsid kongressi kuluaarides rääkida, et peale „Uudislehes“ avaldatute veel rida asjaolusid kongressil ette toodavat, mis tõendama pidavat, et Koda oma praeguse sisemise korralduse juures, samuti Kojas mõjulepääsnud vaadete tõttu ei saa ega taha midagi teha kesk- ja väiketöösturite huvide.

Asjata tuli Koja esindajatel kaks päeva oodata, aga igasugune arvustus Koja tegevuse kohta jäi tulemata. Küllap puudusid kallaletungiks vajalikud ja kohased relvad, sest väited, mida seni Koja vastu tarvitati, kõlbavad küll soistamiseks, mitte aga valjul häälel ettekandmiseks, mida nõuab kongressil esinemine.

Olgugi, et puudub oluline tähtsus sellel, misuguses vahekorras on üksikute sektsioonide heaks maksumaksjate ettevõtete arv sektsiooni liikmete arvuga, siiski olgu siinkohal möödaminnes õiged arvud ette toodud neile, kes nende arvide abil arvavad midagi põhjendada võivat. I sektsioonile (palgad) maksid 1927. aastal maksu 94 ettevõtet, mitte 35, nagu seda „Uudisleht“ tarvilikuks pidas seletada; II sektsioonile (suur- ja keskkaubandus) 2916, mitte 1700; III sektsioonile (väikekaubandus) 7793, mitte 3946; IV sektsioonile (suurtööstus) 174, mitte 125; V sektsioonile (kesk- ja väiketööstus) 4823, mitte 5—6000 või koguni 17.000, nagu omal ajal koonduse tegelased ette töid; VI sektsioonile (laevandus) 546, mitte 344.

Kes Koja seadust ja juhatuskirja vaevaks võtnud kordagi läbi lugeda, see teab, kuivõrra oluliselt tähtsusetu on asjaolu, kas ühel sektsiooni täiskogul on 20 või 200 liiget, kuna Koja seadus ette näeb, et igal sektsioonil Koja peakoosolekul on ainult üks hääl. Kes tunneb Koja seadust ja juhatuskirja, see teab, kuivõrra aluseta on arvamine, nagu ei saaks iga sektsioon küsimusi iseseisvalt otsustada, sest sektsiooni täiskogu koosolekul on hääleõigus ainult sektsiooni täikogu liikmetel, nii ei saa ükski teine sektsioon mingisugusel viisil mõju avaldada sektsiooni täiskogu ega sektsiooni büroo otsustele. Seepärast on aluseta väited, nagu ei saaks Koja üksikud sektsioonid oma parima äratundmise ehk tahtmise kohaselt küsimusi otsustada. Koja seadus ja juhatuskiri kindlustab igale sektsioonile autonoomia, veel enam: Koja juhatuskiri võimaldab igale sektsioonile, kui sektsioon seda tarvilikuks peab, igale Koja otsusele oma eri-

arvamist juure lisada, mis tehtud otsuse edasiandmise ehk teatamise korral tuleb kaasa saata. Sellest näeme, et kui ka kõik teised viis sektsiooni ühe sektsiooni otsuste, kavatsuste ja teatava küsimuse kohta avaldatud arvamise või võetud seisukoha vastu on, on sektsioonil võimalik oma otsusi ja seisukohti alati valitsusele teatavaks teha, kellest oleneb, kas see otsus või seisukoht heaks kiidetakse ja teostatakse või mitte. Sellest võime järeldada, kuivõrra aluseta on arvamine, nagu saaksid Koja teised sektsioonid takistada mõnel üksikul sektsioonil oma arvamist esile tuua.

Võib olla arvavad koonduse tegelased, et V sektsiooni täiskogus ei suuda 20 inimest küsimusi küllaldase põhjalikkuse ja asjatundlikkusega otsustada, ja seepärast leiavad nemad, et sektsiooni täiskogul peaks rohkem liikmeid olema. Peaks niisugune arvamine üldiselt kesk- ja väiketöösturite ridades poolehoidu leidma, siis ei ole teistel sektsioonidel küll põhjust selle vastu olla, kuna see on sektsiooni sisemine asi. Seni ei ole sektsioonis ega kesk- ja väiketöösturite hulgas sellelt seisukohalt välja minnes küsimust käsitatud; puudub ka nähtav vajadus selle järele, sest midagi ei takista sektsiooni tarvilikul korral kutsuda asjatundjaid nõuandva häälega oma koosolekust osa võtma. Seni ei ole ka koonduse tegelased veel kordagi suutnud näidata, et sektsioon kesk- ja väiketööstusesse puutuvaid küsimusi ei oleks lahendanud asjakohaselt.

Võib olla, leiavad koonduse tegelased, et kesk- ja väiketööstuse sektsioonil peaks Koja peakoosolekul olema mitu häält ehk koguni absoluutne häälteenus, ja selle põhjenduseks tuuakse ikka ja ikka ette kesk- ja väiketöösturite suuremat arvu, võrreldes teiste aladega. Niisugune nõudmine oleks põhjendatud, kui kesk- ja väiketööstuse erikaal Eesti majanduselus seda nõudmist õigustaks, kuid et Eesti kesk- ja väiketöösturite erikaal oleks nii suur, seda küll väita ei saa.

Tõesti, V sektsiooni tegevust raskendab see asjaolu, et sektsiooni kuuluvad väga mitmesugustel tööstusaladel tegutsevad ettevõtted; olgugi et neil aladel väga palju ühiseid huve, siiski on nii mõnelgi alal ka oma kitsamaid ülesandeid, mis omas ringis läbiharutamist vajavad. Kuid seda asjaolu ei ole sektsioon kahe silma vahele jätnud, vaid selleks, et iga ala erisoove teada saada, kavatsseb V sektsioon, niipea kui vastav põhikiri kinnitatud, ellu kutsuda töösturite-kogud, kelle ülesandeks oleks otsustada oma alasse puutuvaid küsimusi ja neid sektsioonile teatavaks teha.

Nii näeme, et koonduse tegelaste poolt ette toodud väidetest, millega nad põhjendanud kongressi kokkukutsumise, samuti ka iseseisva käsitöökoja ellukutsumise vajadust, puudub igasugune alus. Et kesk- ja väiketöösturid saaksid vabalt oma arvamist avaldada, selleks ei olnud tarvis kongressi ega ole ka tarvis ellu kutsuda uut sunduslikku käsitöökoda, kuhu peale käsitöölise kuulaksid ka kesk- ja väiketöösturid, sest kesk- ja väiketöösturid saavad praegu takistamata Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni kaudu iga küsimuse kohta oma arvamisi avaldada ning neid teatavaks teha valitsusele.

Kui koonduse tegelased tahavad teha positiivset tööd, siis oleks hoopis parem, kui nad enestele teeksid ülesandeks organiseerida käsitöölisi, kes Koja seadusega Kojast ja tema tege-

vusest eemale jäetud. Kui see töö ei oleks rajatud nii nõrgale alusele kui senine, siis ei oleks Koja V sektsioonil ega töösturitel, kes Koja V sektsioonis oma esindust näevad, põhjust eitada koonduse tööd.

Lõppeks olgu tähendatud, et kongressid üldse ei ole kohased seaduseelnõude arutamiseks, vaid kongresside ülesanne on põhimõteteliste küsimuste otsustamine. Sellest ka olnes, et kongress seaduseelnõusid, millised olid võetud kongressi päevakorda, ei suutnud tarviliku põhjalikkusega kaaluda.

Oleksid kongressi päevakorras olnud ainult põhimõttelised küsimused, siis oleksid kongressi töö tulemused, võib olla, õigustanud kongressi kokkukutsumise.

—k.

Valus küsimus tarvitajale.

Apelsinid ja sidrunid uuesti tolli alla.

Oleme õnnetu rahvas — oma lühinägevuse pärast. Kui venelane endast jämedapoolse vanašõnaga tunnistab, et ta olevat tugeva mõistusega tagantjärele, siis peame küll meie kurbade kogemuste kaudu jõudma äratundmisele, et meil seegi omadus puudub. Isegi tagantjärele ei saa meie targaks, olgu kool kui õpetlik ja saatuse kõrvalopsud kui valjud tahes.

Legendaarseks on saanud meie „seadustemuutmiste seaduste muutmiste-seadused“, kuid et need muutmised mitte legendid, mitte pahahtlikud anekdoodid ei ole, vaid „liha lihast ja veri verest“, see kurb tõsiasi ei peleta nähtavasti meie majasteedi ühel sajandikulgi und silmist. Seadusi aga anname mõnikord mitte selleks, et neid kas üldse või et neid sarnasel kujul vaja oleks, vaid et see parteipoliitiliselt näib kasulikuna. Justkui nalja viluks.

Milline kahjutunne tumestas meil mõnegi isa-ema meeleolu viimasel aastakümnel mõteldes, kui kergesti sai pisikeste inimtaimekeste silmi särama panna lõunamaa heldete andidega, arbuuside, meloonide, apelsinide, banaanidega omal ajal. „Ma ei jaksa oma peret suvitama saata,“ ütles mulle kord väike käsitööliline, „aga sellest ajast peale, kui arst mu väikesele poisile raskete seedimisrikete tõttu soovitas rohkesti puuvilja, võimalikult ka lõunamaist, hakata andma ja laps silmanähtavalt hakkas paranema, olen seda õpetust ka teiste laste juures täita püüdnud ja pean tunnistama, et endine kolletus nende nägudel hoopis teisele värvile aset on annud.“ Aga

tol ajal maksis isegi arbuus, millest kogu perele süüa jätkus, kõigest 15—30 kopikat, meie raha järele umbes 30—60 senti. Nii olid nad ka temasugusele kehvale käsitöölisele kättesaadavad. Meil aga keerutati kõik lõunamaade puuvili tolli alla. Ja veel millise tolli alla! Olevat ju luksus!

Ilus luksus, seda, mis linna tolmuseil tänavail ja Härjapea solgijõe haisevais käärudes inimlapse organismile kosutavast puhta õhu paltsamist ja päikese tervendavaist kiirtest puudu jääb, lõunamaa looduse heldete andide läbi osaltki püüda tasuda! Aga meie majasteet ütles: luksus, ja punktum!

Nüüd aga, tänavu kevadel, enne viimast üldlaulupidu, kaotati lõunamaa puuviljadelt tollid. „Et meie lastele kontsentreeritud päikese kiiri kätte anda,“ ütlesid ühed. „Et laulupidule tulevaile välismaalistele külalistele, „kes harjunud apelsine odavasti saama“, võimaldada neid odavasti saada“, seletasid teised. Kellel neist oli õigus? Kas tõesti teistel? Kas tegime ka siingi ainult ilusa žesti, nagu seda sadandeil juhtumitel oleme teinud? Kaotasime „apelsinitollid“ mitte meie eneste ja meie tuhandete-tuhandete laste pärast, vaid et silmi teha mõnesajale väliskülalisele, kes neid kolme-nelja päeva või seda nädalakest, mis nad Eestis viibisid, küll ülihästi apelsinideta ära võisid elada. Ning seda tegime oma rahva kulul, sest see, mis „apelsinitollide“ kaotamisele, nagu ikka paisust pääsemisele, vahetumalt esialgu pidi järgnema, nimelt ülikõrgendatud ostutuhin, pidi igale arusaajale ini-

mesele juba ette teada olema, ja kui sellest hoolimata tollid ainult selleks kaotati, et välismaalastele-laulupiduvõrastele, „kes odavate apelsinidega harjunud“, neid ka meie juures odavasti lauale presenteerida, siis oli see igatahes teguviis, millele raske õiget nimetust anda. Sarnasel korral olid need mitte-väikesed summad, mis rahvas esimeses rõõmutuhinas apelsinide ja banaanide eest välja andis, küll maha visatud, raisatud, sest nagu keegi ei saa aastate peale ette oma kõhtu täis süüa, nii ei võinud loomulikult ka selle ühe suvekese jooksul apelsinide suurendatud tarvitamine rahva tervishoidu kestvalt mõjutada. Seda annab ikkagi alaline ostuvõimalus kättesaadavate hindadega. Nüüd on need ostud loomulikkudesse piiridesse laskumas, ja kui asi rahule jäetaks, ei oleks tõesti kellelgi põhjust selle üle kaevata, küll aga oleks tast rohkesti head tulemas.

Kui suvel ajakirjandus apelsinide uuesti tolli alla panemisest juttu tegi, oli nende ridade kirjutajal juhus ühelt Tallinna arstilt selle kohta arvamist küsida. „Meie, arstid, võime seda kavatsust ainult kõige kindlamalt hukka mõista,“ oli lühike ja selge vastus.

Nüüd ongi esitatud seaduseelnõu lõunamaa puuviljade uuesti tolli alla panemiseks. Ja mis selle juures otse karjuvalt silmalõikav, isegi sidrunite tolli alla panemist nõutavat eelnõus! Kui juba midagi, siis ometi sidrun ei ole asi, mida keegi söömise viisil sööks. Iga lapski teab, et teda ikka ainult väga soovitatava lisandusena tee ning söökide juures võidaks tarvitada. Kui väga arstid sidrunimahla inimorganismile vajaliseks peavad, tohiks küll eelnõu esindajadki olla kuul-

nud, kuid nähtavasti ei huvita neid sarnased asjad.

Meie vajalisemate toiduainete hindu määravad juba suured maailmalinnad London ja Kopenhaagen. Või, liha, munad — kõik läheb välja. Aga meie linnade elanikud, kes kogu meie rahva arvust ühe veerandi kujundavad, rääkimata alevite ja alevikeste elanikest ning maaintelligentist, on kõik sunnitud hädalisemaidki toiduaineid ostma hindadega, mida London ja Kopenhaagen määravad. Ja kui inimesed seda ei suuda, siis öeldakse: kõlbab teile silgu pea ja margariingi, või kui ei kõlba, siis nälgige. Sest isegi sidrun lageda teevee juure olgu sulle keelatud.

Ärgu ütelgu K.-t.-koja Teataja, nagu tahaksin ma tema lehekülgi kurjasti tarvitada, kui sedagi mainin, et — inimlikkude nõrkuste mõttes ju küll arusaadavalt — nüüd apelsinidega veel uus lõikuspidu rahva kulul võib sündida ja tollide määramisel vähemasti osaliselt kindlasti sünnibki. Tollide ootusel koristab nii mõnigi välispuuviljatagavarad keldritesse tohletama, et neid, kui tollid läbi peaksid minema, uuesti mitmekordse hinnaga müügile lasta. Ja see sünnib kõik meie laste tervise arvel.

Härrad seadusandjad! Mäletage ka linnaring alevielanikku ja tema olemisküsimusi ning -raskusi. Kui on tekkinud olukord, kus meie toiduainete hinnad olenevad kõrge valuutaga maadest ja suurtest maailmalinnadest, siis jätke ka meile võimalus saada lõunalooduse andeid vähemalt samadel, kui mitte kergematel, tingimustel kui see olemas noil mail ning linnades. See ei ole tõesti tühi ega tähtsusetu asi. See ei ole tõesti luksus.

Väikesepalgaline linnakodanik.

Mõned ärimhe aksioomid.

3. aksioom.

Kaupahind = omahind + kasu.

Kõigepealt — mis on hind? Millest ta koosneb? Millised on ta üksikud osad? Hind arvestatakse välja ikka lõpmata keeruliste juhtnõõride järele. Kauba omahind, turu seisukord, võistlus, tüür ja palgad, siis maksud ja üldine konjunktuur, — need kõik tulevad võtta arvesse + teenitav kasu.

Müügihindade väljaarvamine on keerulisem kui paljud seda arvavad. Väga mitmed unustavad turuhinnad, kursid ja hindade seadused, mis nõuavad tõsisist tähelepanu.

Ettevõtte ei saa olla edurikas, kui ärimees seda kõike ei võta arvesse.

Müüa alla omahinna — tähendab mitte äri ajada, vaid minna vastu krahile. Ja kaubanduses on — iga operatsioon, mis ei anna kasu, väljaspool ärilist õhkkonda.

Mõned ametnikud on arvamisel, et nad on ärimhed. Nad eksivad, kuna nad on vaid valitsuse ametnikud ja ei midagi rohkem.

Riiklikud ettevõtted, mis annavad järjekindlalt kahju, pole äriettevõtted. Neid võib pigemini nimetada üheks pankroti mooduseks.

Ühtki kaupa ei või lasta müügile enne, kui pole ta omahind põhjalikult ning hoolega välja

arvatud. Peale kõikide osade kokkuvõtmist, millest koosneb omahind, lisatakse juure veel teatav % ettenägemata kuludeks ja lõppeks ka seasuslik kasu.

Toimida teisiti, tähendaks teha mitte üksnes endale tunduvat kahju, vaid ka klientidele, kelle hulka kuulume meie kõik.

Hinnad on harva liig kõrged. Meis on niivõrra kõva tahtmine müüa, et meie instinkt meid harilikult lükkab liig odavate müügihindade määramisele.

Ei tohi milgi tingimusel lasta silmist, et suurim ülesanne seisab oma huvide eest hoolitsemises ja et peame neid publiku eest kaitsma, kes milgi moel ei maksa rohkem, kui meie poolt määratud.

Publikul pole aimu hindadest. Daam, kes jookseb magasinist magasinini, laseb end kergesti veenda, et ta iga oma ostuga sünnitab kaupmehele kahju. Mu praktika lubab mul öelda, et hindade küsimus pole kaugeltki nii tähtis, nagu seda harilikult arvame.

Publik maksab kergesti kõrget hinda odava artikli eest ja ümberpöörduvalt. Tähtsus on vaid kauba nõudmisel ja selle käsutamise võimalustel.

On olnud juhtumeid, kus kõrge hind aitas kaasa kauba müügile. Näiteks kuulutas üks Ameerika kodanik kehtvalt, et tema šokolaad on kõige kallim kogu maailmas ja kogus sel teel suure varanduse.

Tõelik omahind + kasu, see on ainus õige väljendus ja kindel alus müügihinnale.

4. aksioom.

Kaupade rohkus alandab hindu ja vastupidi — kaupade puudus kõrgendab neid.

Asjade tõelisel väärtusel on vähe ühist hinnaga. Kõikidel turgudel valitseb hindades suur segadus...

Tegelikult mõjub hindadele mitte niivõrra kauba väärtus kui see, kuidas publik neid hindab, tarvitab ja kui palju ta nõus on nende eest maksma.

Asjade hinnad on muutlikud ja olenevad nende otstarbekohasusest, haruldusest, moest, publiku maitsest ning harjumustest. Ükski komisjon ei või kindlaks määrata hindu, olgugi, et alati leidub rohkesti neid, kes tahavad maksu mis maksab seda uskuda.

1860. aastal Inglise ajalehed „Times“, „News“ ja „Post“ maksid liig kallist hinda. Kui kaotati maks ajakirjanduselt, hakkas ilmuma kuulutusi ajalehis ning vürskelt leiutatud trükipress paiskas turule 120.000 eks. tunnis... Hinnad lan-

gesid, seda dikteeris ette omavaheline võistlus. Kuid kunagi pole tekkinud küsimus ajalehe faktilise hinna kohta. Kauba rohkus viib hinna alla.

Ilmub 1000 ostjat 500 maatüki peale, tõusevad maahinnad. Mida rohkem ilmub ostjaid, seda enam kergivad hinnad. Väheneb ostjate arv, langevad ka hinnad. Möödub spekulatiivne palavik ja algab hindade langus.

Kaup moodustab teatud väärtuse, mis tõuseb või langeb vastavalt ajale ning kohale, kus ta asub.

Karp maasikaid maksab juunis mõni mark ja mitukümmend korda rohkem hilisügisel.

Septembris 1914. a., maailmasõja ajal, kuulutas üks New-Yorgi kaubamaja, et tal korda on läinud saada Pariisist ainult mõne tosina nais-terahva tualette. Levitati kuulujutte, et Pariisi naismoodide rätsep Poiré läinud lahinguväljale ja et ta Pariisi töökoda sulgenud ukсед. Sellise reklaami tagajärg oli rabav. Järgmisel päeval jooksis 10.000 daami magasinini peale tormi.

Kui soovite, et müüdavaid esemeid hinnataks, siis hoiduge neid odavasti müümast ja suurel arvul levitamast. On üldiselt tuntud, et hinnata näitused ja peod, kus maksu ei võeta, on tühjad: kellelgi pole seda vaja, mida omada võib igaks.

See on tõsiasi, mida aga ei valitses ega administratsioon ei taha võtta teatavaks.

Kui oleksin kuningas ja tahaksin hävitada aadliseisuse, siis ei vähendaks ma lordide arvu, vaid toimiksin vastupidiselt, — suurendaksin nende arvu piiramatult. Võite uskuda, et miski muu ei suudaks rohkem vähendada aadli mõju ja võimu.

Praktiline järeldus sellest — lastes müügile mõne artikli, püüdke toimida nii, et ta näiks ainsamana.

Kui teil on kauplus, — tehke nii, et ta oleks ainsam omasarnane.

Pakkuge kellelegi eset, millega ta võiks hoohelda, ja ta maksab teile kahekordse hinna.

Pakkuge naisele eset, millega võib äratada teistes kadeduse, ja ta on õnnelik omandades asja kolmekordse hinnaga.

Meie ei jutlusta siin süsteemi kõrgete hindade kohta, vaid tahame ainult näidata liig odavate hindade otstarbetust.

Kui te müüte liig odavasti, siis on see tõenduseks, et te ei oska müüa. Kuid käesolev aksioom näitab ka seda, et võib kaupade uputust muuta puuduseks lihtsa nõudmise suurenemise tekitamise teel. Nõudmine kaupade järele pole püsiv; nõudmine on vaid see, mille tekitab müüja ise.

Mitmesuguste kasutamisevõimaluste leidmine

ühele ja samale kaubale on uus kaubandusliku osavuse vorm. Sellest on õieti aru saanud tsemendi ja muude kaupade töösturid.

Harilikud ja lihtsad kaubad muutuvad eralisteks mõne uue kaubamärgi pealepanemisega. Peale selle võimaldab uute tarvitamisviiside propageerimine või uute nimede leidmine (tubaka-saadused) tunduvalt suurendada nõudmist, mis seni võis aastate viisi püsida ühesugune.

See on mõjuka, läbimõeldud ja õigel kohal tehtud reklaami saladus.

Reklaami ülesanne on uutest ostjatest teha niideldad automaatseid ostjaid. Teie reklaam peab nii mõjuma, et daamid kauplusesse astudes automaatselt nõuavad just teie vabrikuga saadusi.

Nõudmise suurendamine tähendab — toetada hindade kõrgenemist. Tööstuse laiendamine on — omahinna alandamine. 100.000 kirjutusmasina valmistamisel on nende omahind odavam kui 10 masina valmistamisel.

Head reklaami saab maksuta. Reklaami kulud — ja enamgi veel — tasub kasu, mis reklaam endaga ühes toob.

Harilikult arvatakse, et publik teab, mida tahab. Milline eksiarvamine! Nii räägitakse poliitilises programmikõnes, kuid tegelikult peab publikut kasvatama ja juhtima ta soovides ning maitsetes.

Ka parima kauba valmistamisel peate seda publikule näitama, tegema reklaami ja aknale välja panema, et kõita publiku tähelepanu.

Oli kunagi aeg, kus ei ostetud lõikusmasinaid. Põllumehed eelistasid käsivikateid. Mac Cormick, leidur, müüs 17 aasta jooksul vaid 100 masinat.

Meie aksioom pole täiel määral kohane uute leiduste juures, kuna on tõendatud, et täiesti uute asjade järele pole mingisugust nõudmist.

Nõudmise suurenemisel on kaks teed hinda hoida. Esimene — hävitada osa kaupa, teine — lõpmata suurendada tarvidust ja nõudmist selle järele.

Kui turg on üle ujutatud banaanidega, siis juhtub, et osa laeva laadungist visatakse üle parda. Niisugune tee hindu hoida on rumalus. Mõistlik tee seisab selles, et reklaami teel leida uusi ja vahetuid abinõusid läbimüügi suurendamiseks.

Paljud töösturid kaebavad üleproduktsooni. See on ränk eksitus. Ei ole ega saagi olla üleproduktsooni. Tuhanded inimesi aina ihkavad kaupa, kuid neil pole selle kauba olemasolust, paraku, aimu. Järelikult — puudub oskus kaupa müügile saata. Vabrikant pole saanud aru, et turgu peab balanseerima, tasakaalu seadma, samuti kui teeb seda raamatupidaja arvetega oma raamatutes.

Ideaalseim seisukord on — rakendada üksteise ette pakkumine ja nõudmine, kusjuures nõudmine peab sammuma ees.

(Järgneb.)

Keemiakaupade sissevedu Eestisse.

Erilise tähtsuse tõttu, mida antakse keemiasaaduste sisseveole majadussuhete reguleerimisel Saksamaaga, osutub huvitavaks tutvuda selle väliskaubanduse haru arenemiskäiguga. Üldise ettekujutuse keemiasaaduste sisseveo arenemisest annab järgmine tabel:

Keemiasaaduste sissevedu:		
	miljon. mark.	%% üldsisseveost.
1924	348	4,2
1925	300	3,1
1926	317	3,8
1927	406	4,2

Selle juures tuleb tähendada, et 1927. aastal asusid keemiakaupad neljandal kohal valmis-saaduste sisseveos Eestisse. Keemiakaupade sisseveo tõus on seletatav mitte üksi tarviduse suurenemisega, vaid ka nende produtseerimise kaha-

nemisega kodumaa tööstuses, nagu seda tõendavad andmed:

Keemiatööstuse nettotoodang.		
	milj. mk.	%% üldnettotoodangust.
1924	122	3,2
1925	164	3,8
1926	80	1,8

Ehkki niivõrra äkilise toodangu languse põhjustas peamiselt tulitikkude valmistamise vähenemine, näib teiselt poolt üldine olukord olevat ebasoodus keemiatööstuse arengule, sest 1926. a., võrreldes 1925. aastaga, langeb keemiatööstuse ettevõtete arv 14 pealt 12 peale. Millisel määral kodumaa tööstus suudab rahuldada siseturu tarvidust, näitab asjaolu, et 1926. a. valmistati kõiksugu keemiakaupu 156,5 miljoni marga koguväärtuses (bruttotoodang) ja sisse veeti 317,3

miljoni marga eest, s. o. kaks korda rohkem; seejuures veeti keemiasaadusi välja 125,6 miljoni marga eest. Järelikult katab omamaa toodang vaid ühe kümnendiku osa kogu sisetarvidusest, ja see asjaolu tõstab tunduvalt keemiasaaduste sisseveo tähtsust meile.

Missugustest maadest veetakse Eestisse keemiatööstuse saadusi sisse, näitab järgmine tabel:

Keemiasaaduste sissevedu Eestisse riikide järele:
(miljonites markades)

	1927	1926	1925	1924
Saksa	213 52,5	181 57,1	180 63,0	240 69,0
Inglise	31 7,6	28 8,8	32 10,6	26 7,5
Rootsi	28 6,9	27 8,5	20 6,7	16 4,6
Ühisriigid	28 6,9	14 4,4	5 1,7	3 0,9
Prantsuse	22 5,4	11 3,5	8 2,7	10 2,9
Läti	17 4,2	14 4,4	11 3,7	6 1,7
Muud	67 16,5	42 13,3	35 11,6	47 13,4
Kokku	406 100,0	317 100,0	300 100,0	348 100,0

Järelikult on peamiseks sissevedajaks meile Saksamaa, kuigi aast-aastalt ta tähtsus näitab kahanemist. Järgmisel kohal asub Inglismaa, kust sissevedu on võrdlemisi stabiilne. Lõpuks on väga iseloomustav keemiasaaduste sisseveo tunduv nii suhteline kui ka absoluutne tõus P.-Am. Ühisriikidest ning Prantsusmaalt. Üldiselt võib keemiakaupade osu alal konstateerida turusidemete laienemist, kuid samal ajal on rippuvus Saksa turust endiselt suur ja seepärast tuleb loomulikult selgitada, kuid võrra oleks võimalik lõhe korral Saksamaaga rahuldada meie tarvidusi teiste maade keemiakaupadega. Selle sihiga eraldame üldmassist need kaubad, mida Saksamaalt sisse veeti mitte vähem kui 90% nende kaupade üldsisseveost:

Keemiakaup. üldsissevedu:	Sellest kaupade sissevedu, mida Saksamaalt mitte alla 90% sisse veeti;	miljonites markades	kaupade arv	väärtus miljonites markades	%-es keemia kaupade üldsisseveost
1925	300	98	59	20%	
1926	317	94	81	26%	
1927	406	98	55	14%	

Kui peaks arvatama, et nende kaupade suhtes ripub Eesti turu varustamine täiesti Saksamaa sisseveost, siis võib konstateerida: 1) selle kaupade-rühma osatähtsus keemiasaaduste üldsisseveos on väike, 2) 1927. a. andmetel näitab see kaupade rühm nii absoluutselt kui ka suhteliselt kahanemist.

Kuid selleks, et selgitada Eesti turu tarviduse rahuldamise rippuvust Saksa impordist, on vaja teada, millised keemiakaubad ja kui suurtes hulkades tulid seni Saksamaalt. Järgnevas tabelis

on toodud andmed keemiakaupade sisseveo kohta rühmade järele viimasel kolmel aastal (1925.—1927. a.):

Keemiakaupade sissevedu rühmade järele kokku 3 aasta jooksul (1925.—1927. a.):

	Üldsissevedu 1925.—27. a. miljon. markades	Sellest Saksamaalt: miljon. markades	%-es üldsisseveost
Orgaanilised keemiaained	331	170	51
Apteegi- ja rohukaup	102	59	58
Mineraalvärvid	92	46	50
Värvid taime- ja loomariigist, kunstl. ja prepar.	81	68	84
Orgaanilised keemiaained	72	54	75
Muud kirjutusvärvid	40	21	53
Lõhkeained ja tulitikud	39	27	69
Lõhnaõlid ja kosmeetikakaup	32	12	38
Muu keemiakaup	234	126	54

Kokku: 1023 583 57

Neist andmetest on näha, et suhteliselt veetakse Saksamaalt sisse kõige rohkem taime- ja loomariigist pärit olevaid värve, mille seas umbes 90% langeb aniliinvärvidele. Teistest maadest asub aniliinvärvide sisseveos esikohal Schveits, ja see pole sugugi juhuslik, sest näit. Poolas asub ta samuti Saksamaale järgneval kohal. Seejuures on huvitav, et aniliinvärvide sissevedu Helveetisast Poolasse ületab nende värvide üldsisseveo Eestisse. Sellest järgneb, et on võimalik rahuldada tarvidust aniliinvärvides ka teiste maade toodanguga.

Järgmisel kohal asuvad orgaanilised keemiasaadused. Seejuures veeti 1927. a. 54-st selle rühma kaubast sisse kõige rohkem, nimelt 2,2 miljoni marga eest äädikahapet ja tervelt Rootsist. Ainult 6 korral ületas üksikute kaupade sissevedu 1 miljoni margaga. Saksamaalt veeti sisse kõige rohkem tähtsust 1,6 miljoni mk. eest ja 0,5 ning 1,0 miljoni vahel kõikus järgmiste ainete sissevedu sealt: sidrunihape ja ta soolad, kodeiin, viinakivihape ja ta soolad, morfiim, hiniin, karboolhape, puhastatud ja puhastamata. Kõik need ained on niisugused, mida ei valmistata Saksa toorainetest, ja neid võib osta ka mujalt, näit. hiniini Prantsusmaalt, sidruni- ja viinakivihapet ühes sooladega — Itaaliast, morfiimi — Inglismaalt jne.

Kolmanda koha võtab enda alla lõhkeainete rühm, millest kõige rohkem sisse veetakse padruneid, lõhkeaineid tehniliseks otstarbeks ja süütenööri. Sel alal ei saa mingisuguseid raskusi varustamises olla, sest juba nüüd veetakse neid ai-

neid suurel määral sisse Belgiast, Rootsist ja mujalt.

Neljandal kohal on apteegikaubad ja nende suhtes võib märgata Saksa impordi suurt suhtelist kahanemist. Nii veeti viimasel kahel aastal sellest rühmast sisse kõige rohkem albumiini, kusjuures sellest Saksamaa peale 1926. a. langes 58% ja 1927. a. — ainult 16%. Saksamaalt tulevaks peakaubaks on valmisarstirohud, arstlikud taimed, preparaadid, santonin ja oopium. Järelikult on siin tegemist peamiselt kaupadega, mida ei produtseeri Saksa tööstus või jälle mida võib osta mujalt.

Lõppeks peatun veel anorgaaniliste keemiaainete sisseveol, mis oma suuruse poolest esikohal asub (umbes $\frac{1}{4}$). Kõigepealt peab ära märkima, et 1925. kuni 1927. a. on Saksa osatähtsus nende ainete sisseveos langenud 59% pealt 49% peale. Edasi, sooda- ja väävelainete sisseveos, mis moodustab ligi $\frac{1}{2}$ kogu selle rühma sisseveost, käib tal Eesti turul kaunis terav võistlus vahelduva eduga Inglismaaga, P.-Am. Ühisriikidega, Poolaga, Skandinaavia riikidega jne. Muudest kaupadest, mida 1927. a. sisse veeti alla 1.000.000 marga suuruses, kuulub peaosaks Saksamaale hõbedasoolades, soodas ja ta soolades, kloorlubjas, potasis, kroomsoolades, vosvoris, kaalisalpeetris, kloormagneesiumis. Kuid üldsummas veeti kõiki neid kaupu sisse 24,4 miljoni mk. väärtuses, millest Saksamaalt tuli 20,7 miljonit ehk 85%. Tutvudes Prantsuse väliskaubanduse statistikaga selgub, et enamik loetletud ainetest on seal välja-veokaupadeks (hõbeda-, joodisoolad, potas, vosvor jne.). See annab küllalt põhjust kinnitada, et neid kaupu võimaldub osta mitte ainult Saksamaalt.

Mis puutub ülejäänud keemiakaupade rühmadesse, siis on nende hulgas niisuguseid, mille

sissevedu ületas 1927. a. 1.000.000 marga ja mis seejuures üle 90% suuruses Saksamaalt sisse veeti võrdlemisi vähe, nagu näit. shelatiin, talk, tint, mille tarvidust pole raske rahuldada.

Ülaltoodud andmed näitavad küllaldaselt, et keemiakaupade sisseveo katkestamises Saksamaalt mingit tõsist hädaohtu ei peitu. Kui veelgi üksikasjalisemalt tutvuda keemiatööstuse arenguga teistes maades, võib leida täiendavaidki tõendusiselleks. Nii näit. üle poole kaupadest, mida Eesti saab Saksamaalt mitte alla 90%-listes hulkades, veab ka Prantsusmaa välja, ja teiselt poolt kaupu, mida Prantsusmaa välja ei vea ja mida meil Saksamaalt ostetakse, toob Prantsusmaa peaaegu kõigil juhtudel mitte Saksamaalt, vaid Inglismaalt, Belgiast, Schveitsist, Itaaliast jne. Järelikult tugeneb keemiakaupade sissevedu Saksamaalt Eestisse peamiselt tihedate sidemete olemasolul ja kohanemise oskuses Eesti turu nõuetele vastavalt. Muuseas, Eesti turu iseäraldust — nõudmise piiratust üksikute kaupade järele — kasutatakse Saksa äride poolt osavasti ära. Nii veeti 1927. a. keemiaaineid Eestisse hulkades alla 1.000.000 marga, 105 kaupa, 32,4 miljoni marga koguväärtuses ja neist tuli 104 kaupa 28,2 miljoni mk. väärtuses, s. o. 87%, Saksamaalt, kuna aga kaupu, mida sisse veeti 1.000.000 marka ülevates hulkades, andis Saksamaa vaid 50%.

Pole kahtlust, et ka lühemgi seisak Eesti varustamises Saksa keemiakaupadega kõrvaldaks temaga võistlevatel maadel kõik need raskused, millega neil seni oma saaduste müügil Eesti turule tulnud tegemist teha, ja võimaldaks niivõrra laiendada oma operatsioone, et Saksamaal kunagi enam ei õnnestuks tagasi võita oma praegust valitsevat seisukohta.

R. Renning.

Vastuseks A. Gustavsonile Kuresaare merikooli asjus.

Palun käesolevale õiendusele ruumi lubada vastuseks hra Aug. Gustavsonile „Kaub.-tööstuskoja Teatajas“ nr. 19. ilmunud artikli asjas.

Minu artikkel merikoolide asjas, eriti aga Kuresaare merikooli kaitseks, „K.-t. Teatajas“ nr. 17 on hr. A. Gustavsoni nii närveerinud, et tema isegi ei ole osanud Eesti statistika kuukirjast neid andmeid välja võtta, mis ma tõin selle kohta, kui palju üks õpilane üheski merikoolis keskmiselt 4 a. jooksul maksma on läinud. Kõrvale jättes muu arvustuse ja tarvitatud tooni teravuse, sest rohkem vastutulelikkust hr.

Gustavsonilt kui suuremalt Kuresaare ja Käsmu merikooli vastaselt ka oodata pole, ütlen ainult, et andmed, mida tarvitsin, võtsin Eesti Statistikast nr. 74 (1) lhk. 30, kust saame, et 4 a. jooksul, see on 1923./24. kuni 1926./27. a., on üksikute merikoolide ülalpidamiseks kulutatud tuhandeis markades: Tallinna — 1726 + 2537 + 2509 + 2726 = 9488 t. m., samal viisil saame Käsmu — 6457 t. m. ja Kuresaare — 4435 t. m. Samast leiame, et 4 a. jooksul on üksikutes merikoolides olnud õpilasi: Tallinnas — 47 + 41 + 41 + 39 = 168, Käsmus — 116 ja Kure-

saares — 83 õpilast. Jagades nüüd iga üksiku merikooli 4-aastast kulusummat sama aja jooksul vastava merikoolis olnud õpilaste arvu peale näeme, et keskmiselt on iga õpilase peale kulutatud 4 a. jooksul: Tallinnas — 9.488.000 mk. : 168 = 56.476 mk., Käsmus — 55.664 mk. ja Kuresaares — 53.434 mk. Seega peaksid need andmed täiesti õiged olema ja hr. Gustavsoni süüdistus, nagu oleksin mina ebaõigeid teateid annud, täiesti alusetu. Ühtlasi näitavad need andmed ka, et keskmiselt on ühe õpilase peale kulutatud Kuresaares kõige vähem ja Tallinnas kõige rohkem.

Kui aga vaadata hr. Gustavsoni enda poolt välja arvatud iga üksiku merikooli õpilase peale kulutatud summasid tuhandeis markades, nimelt: Tallinnas — 57.4 t. m., Käsmus — 51.9 ja Kure-

saares 60.2 t. m., siis näeme, et need on mingisugused keskmised aasta keskmised. Kui neid arvused keskmised aasta keskmised. Kui neid arvused korrutada 4 a. jooksul vastava merikooli õpilaste arvuga, siis ei anna ja ei võigi need anda tõelist kooli kuludesummat, vaid saame hoopis teised summad, nimelt: Tallinnas — 57.400 mk. \times 168 = 9.643.200 mk., Käsmus — 6.020.400 mk. ja Kuresaares — 4.996.600 mk. Seega ei ole hr. Gustavsoni andmed kohased õige ülevaate saamiseks, kui palju keskmiselt 4 a. jooksul ühe õpilase peale üheski merikoolis kulutatud, ja neid võiks just selles suhtes pida ebaõigeid.

Kuresaares, 8. okt. 1928. a.

Kõige austusega

J. Teär.

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA TEATEID.

Kaubandus-tööstuskoja V sektsiooni täiskogu seisukoht Tallinna Käsitöö Meistrite Ühingu Keskkoonduse poolt korraldatud kongressi kohta.

Laupäeval, 6. skp., pidas Kaubandus-tööstuskoja V (kesk- ja väiketöösturite) sektsiooni täiskogu oma järjekorralist koosolekut. Koosolekul võeti vastu sektsiooni eelarve 1929. a. peale. Üheks päevakorrapunktiks oli seisukohavõtmine hiljuti Tallinna käsitöömeistrite ühingu keskkonduse poolt korraldatud kongressi kohta; võeti vastu järgmine resolutsioon:

„Üleriiklik käsitöömeistrite ühingu keskkondus korraldas 17. ja 18. septembril s. a. „Estoonia“ sinises saalis kongressi, nimetades seda kesk- ja väiketöösturite kongressiks.

Arvesse võttes, et kesk- ja väiketööstuse ülemaalseks seaduslikuks esindajaks on Kaubandus-

tööstuskoja V sektsioon ja kongressil silmanähtav enamus oli käsitöölistel, kellel puudub Koja valimisõigus ja kes Koja heaks makse ei maksa, samuti, et neljale V sektsiooni esindajale kongressil hääleõigust ei antud, olgugi et sektsioon, arvesse võttes oma liikmete arvu, oleks võinud kongressile saata märksa suuremal arvul esindajaid, leiab sektsiooni täiskogu, et kongressil õigust ei olnud end nimetada kesk- ja väiketöösturite kongressiks ega kesk- ja väiketöösturite nimel otsuseid teha. Seepärast saab V sektsioon kongressil tehtud otsustega arvestada ainult sel määral, kui võrra need otsused on kooskõlas sektsiooni otsustega ja vastavad kesk- ja väiketööstuse huvidele.“

Kaubandus-tööstuskoja märgukiri härra rahaministrile juriidiliste isikute maksuseaduse asjus.

Riigikogus praegu päevakorral oleva juriidiliste isikute maksuseaduse § 34 järele kavatakse võtta kapitalimaksuks 4 krooni ettevõtte põhikapitali iga 1000 krooni pealt.

See maks tuleb tasuda jaanuarikuu esimese poole jooksul (§ 77). Maksu tähtaja möödalaskmist karistatakse 5% viivitustrahviga iga poole

kuu eest. Kuu aja järele pärast kapitalimaksu tähtaja möödumist asutakse maksu sissenõudmisele vastuvaidlemata nõudmiste korras. Seaduse § 34 järele on maksu alammääraks 10 krooni. Aruande-aastal makstud kapitalimaks arvatakse maha sama aasta eest kuuluvast tulumaksust (§ 87). Viimase lause järele kujuneb kapitali-

maks üheks tulumaksu osaks, kuid § 77 järele niisuguseks, mis aasta alul ette tasutakse. Teatavasti peab ta asendama endise põhiärimaksu, mida iga ettevõtte maksis aasta alul äripaberite lunastamisel. Väikeste kapitalidega ettevõtetele ei tekita uus maksustamisviis mingit raskust. Paljudel juhtumitel kergendab ta koguni maksukoormat. Nii maksaks 50.000-kroonilise põhikapitaliga I järgu tööstuslik ettevõtte endise kr. 300.— asemel kr. 200.—, kuna 75.000-kr. kapitaliga ettevõttel aasta alul õiendada olev maks jääks endiseks, suuremate kapitalidega ettevõtetele ta aga tunduvalt tõuseks. Seevõrra, kuivõrra ettevõtte kasud kapitalimaksu ületavad, jääb ka suuremate kapitalidega ettevõtte seisukord uue seaduse maksmapanekul endiseks, kuid muutub järsult pahemaks juhtumil, kui ettevõtte aastaruanne näitab väikest kasu või koguni kahju.

Võtame näiteks ühe õlikivitööstuse, mille põhikapital 15 milj. krooni. Praegu maksva seaduse järele on tal aasta alul lunastada äritunnistus ja tasuda 300 krooni, uue seaduse järele tuleks tal aga maksa 60.000 krooni, s. o. 200 korda rohkem. Kui tulumaks kasu pealt ületab selle summa, on seesuguse kapitalimaksu maksimine maksnikule kannatav, ehk küll tema õiendamine aasta alul sünnitab tunduvat raskust.

Seaduse üldisele põhimõttele — maksustada ettevõtte tulu — kõrge kapitalimaksu nõudmine ei vasta, seepärast tundub ta kahjude korral äärmiselt ülekohtusena.

Põhiärimaksu tasumisega nõutab ettevõtte endale riigilt kontsessiooni eeloleval aastal tegutsemiseks. Tõuseb esile küsimus, miks peavad suure kapitaliga ettevõtted tulevikus loa eest tegutseda maksma 200 korda rohkem kui vana seaduse juures. Ei saa ju tõendada, et Eestis suurtel ettevõtetel oleks erilisel soodus pind tegutsemiseks, mis õigustaks kõrgemat maksustamist. Meie arvates suudavad ainult õige suure põhikapitaliga ettevõtted, eriti tööstuse alal, ilmutada küllaldast vastupidamist võistluses maailmaturul, seepärast oleks meie majanduse huvides äärmiselt soovitatav, et ettevõtted oma põhikapitali võimalikult suurendaksid. Kapitalide suurendamine tooks tunduvat tervendust meie nii pänatu suurte raskustega võitlevale tööstusele igal alal, olgu turu suhtes, välisriikide üldpoliitika pärast, olgu järjest kõrgendatavate sisseveotollide pärast naaberriikides (Leedu, Poola) ja kaugematel turgudel, olgu kas või koduse riigi ja omavalitsuse poolt peale pandavate maksude pärast. Uue seadusega loodud tingimustel ei saa ettevõtete tervendamiseks olla jut-

tugi, sest püüe põhikapitali suurendada põrkab kokku kartusega ettevõtte ka vähemate äriliste kahjude juures otse ruineerivalt viia suure maksukoorma alla. Kaotuste kartust suure maksu pärast süvendab veel 5% viilvitustrahv poole kuu kohta, mis juhtumil, kui maksu sunnikorras sissenõudmine tarvitab pikemat aega, teeb välja 130% maksusummast aastas. Meil pannakse suuri lootusi õlikivitööstusele. Teatavasti nõuavad need edukaks tegutsemiseks väga suuri kapitale. Kui nüüd niisugused ettevõtted seepärast, et nendes usaldatakse mahutada rohkesti kapitali, riigile ainult tegutsemise õiguse eest igal aastal peavad maksma õige suuri summasid, vaatamata sellele, kas nad saavad kasu või kahju, siis on võõra kapitali Eestisse tulemiseks küll vähe lootust. Ilma seesuguse väliskapitalita ei või õlikivilademete kasutamise edenemisest olla juttugi. See oleks meile aga suureks majanduslikuks kaotuseks, mida uus seadus esile kutsuda ei tohiks.

Meie arvates võiks seaduse eelnõu selles asjas parandada, kui § 34 lause, kus räägitakse kapitalimaksu alammäärast, täiendatakse sõnadega, et kapitalimaksu ülemäär on 15.000 krooni. Sellega oleks endine põhiärimaks I järgu tööstusettevõtetele tõstetud 50- ja I järgu kaubanduslikele ettevõtetele 75-kordseks. Viimastele ei tohiks suurem kõrgendus tööstuse omaga võrreldes tunduda ülekohtusena, sest et nende tegevus võimaldab kasude suhtes suuremat stabiilsust ja ettenägemist kui tööstuse oma meie oludes.

Töösturite tungivate sooviavalduste ja palvete tähele panemata jätmine kapitalimaksu vähendamise või piiramise asjus Teie, härra minister, ja seadusandliku asutuse poolt tekitab meie ettevõtjate ringkonnas pessimistliku meeleolu, mis ei jäta avaldamata oma kahjulikku mõju meie majanduse edule. Fiskuse kahjud juhtumitel, kui mõni ettevõtte vabaneb kohustusest mõndkümmend tuhandet krooni oma kahjuaastatel rohkem välja anda, on väikesed ja tähtsusetud eitava mõju kõrval, mida ebaõiglane maksustamine tekitab üldiselt.

Seepärast loodab Kaubandus-tööstuskoda, et Teie, härra minister, selle küsimuse veel kord läbi kaalute ja riigikogu rahaasjanduse komisjonile selle meie poolt ettetoodud täienduse juriidiliste isikute tulumaksuseaduse § 34 oma heatahtliku soovitusena esitate.

Kõige austusega (allkiri).

Kaubandus-tööstuskoja ja laevaomanikkude ühingu märgukiri rahaministrile laevasõidu ettevõtete maksustamise asjus.

Nagu selgunud, on juriidiliste isikute maksuseadus riigikogu rahaasjanduse alamkomisjoni poolt vastuvõetud redaktsioonis laevasõidu ettevõtete maksustamise suhtes teostamata jäetud soovid, mis olid esitatud meie märgukirjas 28. jaanuarist s. a. ning mille tagajärjel laevasõiduettevõtted oodatud ja kõigiti põhjendatud maksude kergenduse asemel langevad paljudel juhtumitel raskemate maksude alla kui praegu, samuti kui kaob maksude soodustus võrreldes teiste alade maksustamisega, mis seni seaduse põhjal oli maksev 1925. a. detsembrist („R. T.“ nr. 199/200), baseerudes tegeliku elu nõuetele ja riigi majandusnõukogu seisukohtadele.

Kuna aga meie laevasõiduettevõtted peavad võistlema välismaa ettevõtetega täiesti ühtlasel alusel ilma mingi kaitseta, olles kapitalide poolest ja paljude kulude (kinnitus) suhtes raskemates tingimustes, siis muutuks säärane maksupoliitika selle majandusala arenemisele täiesti kahjulikuks, hävitades sedagi nõrka elavust, mida võisime märgata viimasel aastal.

Et aga laevasõit meile rahvamajanduslikult tähtis ja et meie riigi ressursside juures, laevasõidu rahvusvahelist üheõiguslust arvesse võttes, muid arendamise võimalusi tarvilises ulatuses ei ole, siis loeme eluliselt tähtsaks, et maksude suhtes meie laevasõiduettevõtted asetatakse tingimustesse, mis vähemalt raskemad ei oleks keskmisest välismaade normist, kuigi see majandusala vajaks suuremat soodustust.

Selleks palub laevaomanikkude ühing seaduseelnõu lõplikul arutamisel riigikogu selles järgmised muudatused läbi viia:

I. Vanade laevade ja teatava inventari amortiseerimine.

§ 34 p. 3 juure lisatud amortisatsioonitabelit täiendada:

a. „Pruugitud laevade soetamisel lubatakse tabelis toodud amortisatsiooni-protsenti suurendada vahekorras väärtus uuel — väärtus vanaraualt“ (soetamise väärtus).

b. „Purjelaevade purjede ja jooksva take-laashi, kõikide laevade purjede, presentide ja muu sarnase inventari amortisatsiooniks lubatakse 25%“.

Põhjendus: Punkt a on tarvilik seetõttu, et meie kaubalaevastiku suurenemine baseerub praegu peaaegselt vanade laevade soetamisel, mille amortiseerimist peab lühema ajaga läbi viima, kui tahetakse arvestada terve äri-põhimõtte ja kalkulatsioonidega.

Punkt b on vajalik seetõttu, et 40% meie laevastikust on purjelaevad, kus takelaashi väärtus kuni 1/3 laeva väärtusest, ning et see 4—5 aasta järele nõuab uuendust, peaks seadus seda võimaldama, kui ei taheta juhtida laevaäri ebaõigetele kalkulatsioonidele.

II. Laevasõiduettevõtete maksude soodustus ja määrad.

a) § 48 juure võtta viimane lõige: „Laevasõiduettevõtted on põhimaksust vabad“, ja
b) § 52 juure võtta viimane lõige: „Laevasõiduettevõtted saavad § 51 normides 25% alandust“.

Põhjendus: Laevasõidul on riiklikult väga suur tähtsus. Meie kaubalaevastik aga ei suuda meil valitsevate tingimuste juures võistelda välislaevadega, kuna sellel majandusalal pole mingit kaitset (näiteks tollid) ja kuna meie kapitalinappus samuti kui suured kulud (kinnitus) võistluse raskeks ja riskandiks teevad.

Seetõttu ei peaks meie maksud vähemalt ületama keskmisi välismaade maksunorme, võrreldes riikidega, kellega meie peame võistlema.

Neid asjaolusid arvesse võttes määras riigi majandusnõukogu 1925./1926. a., et laevasõitu tuleb vähemalt maksude suhtes toetada. Selle tagajärjel vabastati 1925. aasta detsembriseaduse järele laevasõiduettevõtted põhi- ja lisaärimaksust, andes sellega võrreldes teiste äridega keskmiselt 25—50% maksusoodustust ja vabastades maksust tulud kuni 6%.

Vähemalt see vahekorrad peaks ka edaspidi kestma, kui tahame näha selle majandusala arenemise võimalusi. Kuna aga kõnesoleva seaduseelnõu normid need soodustused hävitaksid, siis on laevasõidu ringkondade parandusettepanek eluliselt mõödapääsmatu.

Need parandusettepanekud kanti meie esindaja poolt pikemate põhjendustega ka riigikogu rahaasjanduskomisjoni alamkomisjoni viimasel istungil ette, kus nad üldiselt vastukaja leidsid. Kuid et valitsuse esindajad nende vastu vaidlesid, siis ei tehtud alamkomisjonis otsusi, vaid arvati, et küsimus võiks rahaasjanduskomisjonis tulla otsustamisele.

Lõppeks palub laevaomanikkude ühing rahaministrit küsimus veel kord läbi kaaluda ning avaldab kindlat lootust, et laevasõidu ringkondade õigustatud ja põhjendatud ettepanekud toetust leiavad, milleks palutakse vastavad parandusettepanekud esitada riigikogu rahaasjanduskomisjoni-le.

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Apelsinide, banaanide ja sidrunite sissevedu.

5. juunil k. a. hakkas maksma tollipõhitariifi muutmise ja täiendamise seadus, mille järele apelsinid, mandariinid, pomerantsid, banaanid ja sidrunid tollita sisse lastakse. Statistilised andmed nimetatud puuviljade sisseveo kohta näitavad, et sissevedu oli hoogus juunikuus, kus neid kaupu 749 tonni 355 tuhande krooni väärtuses sisse veeti. Juulikuus vähenes sissevedu 201 tonni (129 tuh. krooni) ja augustikuus juba 90 tonni (87 tuh. krooni väärtuses) peale.

Munade väljavedu septembrikuus 1928.

Väljaveokontrolööri andmetel veeti k. a. septembrikuus välja 3.261.600 kanamuna. Sellest läks Saksamaale 1.170.000 tk., Lätimaale 1.083.600 tk., Inglismaale 648.000 tk. ja Soome 360.000 tükki. Läänud aasta septembris eksporteeriti 3.777.480 muna, seega on tänava väljavedu veidi vähenenud. Siiski veeti tänava $\frac{3}{4}$ aasta jooksul Eestist rohkem mune kui läin. aastal samal ajal, nimelt oli esimese 9 kuu väljavedu 1927. a. 12.905.280 tk. ja 1928. a. 19.238.400 tk.

K. a. augustikuust alates hakati mune eksporteerima ka Lätimaale. Siis viidi 64.800 muna välja. Septembris on väljavedu Lätisse ligi 15-kordseks kasvanud.

Või väljavedu septembrikuus 1928. a.

Kontrolljaama teatel veeti septembris välismaale 26.969 tünni võid üldkaaluga 1.372.087 kilogr.

Võid saadeti:

Saksamaale	25.394 tünni	1.291.990 kg.
Inglismaale	1.549 „	78.772 „
Soome	26 „	1.325 „

Läänud aasta septembris eksporteeriti 25.122 tünni, kaaluga 1.281.116 kg., seega tänava 90.971 kg. võrra rohkem.

Viljade seisukord 15. septembriks.

(Riigi statistika keskbüroo andmed.)

1. Talivilja. Korrespondentide hinnitel 15. septembriks talivilja saak üksikute maade jä-

rele on nende viimase kümne aasta keskmisest saagist hektaarilt: Viru — rukis 112, nisu 119, Järva vastavalt — 116 ja 124, Harju — 100 ja 110, Lääne 91 ja 107, Saare 76 ja 89, Pärnu 90 ja 114, Viljandi 95 ja 107, Tartu 106 ja 121, Valga 112 ja 114, Võru 109 ja 111, Petseri 104 ja 83.

Selle järele üleriiklikult on rukkisaak 102 ja talinisu 112% 10 a. keskmisest.

2. Suiivilja. Korrespondendid hindavad odrasaaki 92%, kaerasaaki 99% ja segaviljasaaki 107% 10 a. keskmisest. Nii võiks 15. sept. hinnangu järele nende kolme vilja keskmist seisukorda hinnata ligidasena 10 a. keskmisele. Üksikute maade järele on suivilja seisukord 10 a. keskmisest: Viru — oder 117, kaer 120 ja segavili 130, Järva vastavalt 118, 123, 125, Harju — 111, 121, 122, Lääne 99, 96, 95, Saare — 112, 109, 105, Pärnu — 81, 86, 91, Viljandi — 81, 97, 99, Tartu — 84, 99, 99, Valga — 80, 82, 89, Võru — 62, 86, 92, Petseri — 72, 74, 82.

3. Kartul ja lina. Kartuli seisukorda hindavad korrespondendid 72%-le 10 a. keskmisest. Lina saagi väljaveetud on 77% 10 a. keskmisest. Üksikute maade järele on seisukord: Viru — kartul 84, lina (kiud) 110, Järva vastavalt — 80, 80, Harju — 86, 91, Lääne — 80, 88, Saare — 82, 93, Pärnu — 61, 71, Viljandi — 61, 67, Tartu — 60, 82, Valga — 53, 69, Võru — 57, 68, Petseri — 61, 77.

Väliskaubandus augustikuus 1928. a.

Väljaveetud kaupade väärtus augustikuus ületas sissetoodud kaupade oma 647.174 krooni võrra. Ühes sellega oli ka esimese 8 kuu väliskaubanduse bilanss aktiivne 1.140.266 krooniga.

Läbikäigu üldsummasid näitab allseisev tabel:

	1928. a.	1927. a.	8 kuud.	
	august.	august.	1928. a.	1927. a.
	Tuhanded kroonid.			
Sissevedu	12.817	8.733	83.063	60.305
Väljavedu	13.465	10.887	84.204	62.254

Üldläbikäik 26.282 19.620 167.267 122.559

Nagu näeme, oli tänava aasta läbikäik nii sisse- kui ka väljaveos mõõdundu aasta omast tunduvalt suurem. Sissevedu augustis on tõusnud ligi 47% võrra, kusjuures on kõik kaubarühmad, välja arvatud ainult kivisöe ja väetisainete rühmad, näidanud tõusu.

Väljaveos näeme kõige tunduvamat suurendamist karjasaaduste, kala, naha, puu ja kiivainete rühmas. Tähtsamad rühmad, mille väljavedu augustikuus vähenes, olid ern. toidu- ja maitseainete (4. gr.), tekstiilsaaduste, metallide ja keemiaainete rühmad. Muude rühmade väljavedu näitab väiksemat kõikumist. Üldse oli k. a. augustikuus väljavedu 24% suurem kui läinud aasta sama kuu väljavedu.

Augusti väliskaubandus üksikute riikide järele näitab, et Saksamaa on endiselt esimesel kohal sisse- ja teisel kohal väljaveos. Suurem osa meie ekspordist on sihitud Inglismaale (46,1% üldväärtusest). Sisseveos seisab Inglismaa kolmandal kohal Saksamaa ja Ühisriikide järele.

Rootsi:

Tähtis leidus Rootsi metsatööstuses. Rootsi ins. Vidar Jernberg on leiutanud mõjuva meetodi seenetuse ärahoidmiseks, mis saetud materjali pinna siniseks teeb. Kuivatamise eel lastakse saetud puumaterjali peale mõju avaldada erilisel gaasil, mis kaitseb puud siniseks mineku eest, mis puu väärtust tunduvalt vähendab. Selline siniseks tõmbumine toob Rootsi metsatööstuses igal aastal umbes 4 miljonit krooni kahju. Jernbergi meetodi tarvitamine, mida juba kolm aastat Rootsi tähtsamates saeveskites kasutatakse, nõuab kulu kõigest 2,50 krooni standardilt.

Boliden — Rootsi Klondyke.

Uusimate teadete järele Bolidenist, Rootsi põhjapoolsemast provintsist Põhjalahe kaldal, valitseb selles uues tööstuspiirkonnas kihav ning keev elu ja loomisrõõm. Tõmmatakse uusi raudteid, tõusevad majad ja vabrikud, tekivad kaevandused ja korraldatakse transpordiolusid. Mõne aasta eest ei haugatanud seal koer ega laulnud kukk, kus nüüd on käimas elav tegevus. Juhumisi leiti seal ärtsikamakaid, saadeti Stockholmist ja selgus, et need sisaldavad vaske, kulda, arseenikut, rauapüriiti jne. Ümbruse süstemaatilisel geoloogilisel uurimisel selgus, et siin leidub suuri lademeid nimetatud metalle, ja kohe algas seal kibe töö.

Tänapäev on Boliden juba tööstuskeskuseks 2.000 elanikuga. Kaevandused ulatuvad juba 50 meetri sügavusse maa alla, mida veel 35 meetri võrra süvendatakse. Esimene horisontaalne kaevandusekäik on 400 meetrit pikk. Uus raudteeharu 26 km. ühendab Bolidenit Skelleftea linnaga, mis juba ühendatud riigi raudteevõrguga

ja edasi Rönnskäri sadamaga, kus ärtsi laaditakse laevadele. Arvatakse, et tänavu 200.000 tonni ärtsi Rönnskärisse suudetakse transporteerida.

Rönnskäris ehitatakse ka sulatamisahjud moodsaima seadisega ja suurimad kogu Euroopas. Tornid ehitatakse 145 meetri kõrgused, mis merele 60 km. kauguselt kätte paistavad, et õhku sulatiprotsessi tagajärjel väävelgaasiga ei rikuta.

Peale vase ja teiste hinnaliste metallide sisaldab iga tonn ärtsi veel kulda umbes 200 krooni väärtuses. Järjest leitakse uusi lademeid Vesterbottenis kulla, hõbeda, plaatina, vase, raua, tina, tsingi jne. sisaldavusega ja peamiselt ikka jõgede ja koskede läheduses, mis veejõutarvitatamist metallide väljakaevamisel tunduvalt kergendab.

Läti:

Raha protsendi määra vähendamine. Riigi hüpoteekpank esitas hiljuti ministrite kabinetile määruse kava, mille järele hüpoteekaarkrediidi protsenti tahetakse 8% pealt 6% peale alandada üle kogu Läti vabariigi.

Vene tellimiste krediteerimine. Läti pank on määranud Vene tellimiste krediteerimiseks kokku 5 miljonit ls. Seni on sellest summast ära tarvitatud 2,7 milj. ls. Hiljuti on pank veel Läti jalgrattatehasele Riias, mille omanik Ehrenpreis, lubanud trattede diskondiks 800.000 ls.

Läti metsaeksporti rekord aasta.

1928./29. a. sügiseks ja talveks on metsadepartemang ette näinud metsamaterjali ekspordi 6,5 milj. ls. väärtuses. Müügiks on määratud 7.300 hektari ja peale selle veel 180.000 nummerdatud üksikpuud, peamiselt männid ja kuused. See hulk metsa ei tõuse siiski üle kindlaksmääratud aastase raidenormi. Müügiks määratud metsad asuvad raudteede ja jõgede piirkonnas. Metsamüügist võeti sisse läinud aastal 23 milj. ls. Selline rekordsumma on seletatav seega, et metsadepartemang müüs peale aastanormi ka veel hulga varjamat aastatest müümata jäänud metsa. Nagu metsadepartemang teatab, tasuvat metsakauplejad oma maksud palju korralikumalt kui eelmistel aastatel, mis osutab seisukorra paranemisele sellel Lätile tähtsal majandusalal.

Uusi seadusi ja määrusi.

Sisseveo üld- ja minimaaltollitariifi maksmahakkamisest.

15. sept. käesoleval aastal hakkas maksuma seadus (R. T. nr. 39 — 1928.), mille järele oli tunnustatud ajutiseks minimaaltollitariifiks maksev sisseveo põhitollitariif ühes juurekuuluvate lepingitariifidega. Üldtariifina hakkasid maksuma sisseveo tollipõhitariifi määrad kõrgendusega 50% võrra. Minimaaltariifi hakati tarvitama kaubalepingutes ettenähtud alustel, üldtariifi aga nende riikide maa- ja tööstussaaduste kohta, kellega Eestil kaubaleping puudub või kellega sõlmitud lepingus ei ole ette nähtud soodustusi Eesti maa- ja tööstussaadustele.

Vabariigi valitsusele jäi õigus ajutiselt edasi lükata üldtollitariifi määrade tarvitamist ja pikendada tollipõhitariifi käsitamisaega nende riikide suhtes, kellega ülalnim. seaduse jõusseastumisel (s. o. 15. sept. k. a.) läbirääkimised kaubalepingu sõlmimiseks või kellega sõlmitud kaubalepingud veel jõusse astumata.

Vabariigi valitsuse otsusega 12. sept. k. a. lükati edasi üldtollitariifi määrade tarvituselevõtmine ja pikendati tollipõhitariifide käsitamisaega Austria, Itaalia, Jaapani, Leedu, Saksa ja Türgi kaupade suhtes (R. T. nr. 79 — 1928. a.).

Sisseveo üld- ja minimaaltollitariifi maksmahakkamise puhul on rahaminister teadaande avaldanud (R. T. 75 — 1928. a.) lepingitariifide, muu minimaaltariifi osa (endise tollipõhitariifi) ja üldtariifi tarvituselevõtmise kohta. Ühtlasi on selles teadaandes ka päritolutunnistuste esitamise kohta seletused antud.

Kartuli sisse- ja väljaveokontroll.

Kartulite sisse- ja väljaveokontrolli teostamise kohta on avaldatud uus määrus (R. T. 21. sept. nr. 76 — 1928. a.), mis seni selles asjas maksnud määruse (R. T. nr. 42 — 1926. a.) muudab.

Enamsoodustus Eesti kaupadele Kanadas ja Kanadas kaupadele Eestis.

Välisministri ja Briti saadiku vahel vahetatud nootide põhjal on kokku lepitud, et kuupäevaks, mil enamsoodustatud riigi käsitus Eesti ja Kanada kaupade kohta vastastikku hakkab maksuma, 1. sept. 1928. a. loetakse, sest Kanada valitsusel ei olnud aja lühiduse tõttu võimalik teha vastavat korraldust enamsoodustatud riigi käsitluse laiendamiseks Eesti kaupadele alates 1. aug. 1928. a., missugune tähtaeg varemalt oli teatatud (R. T. nr. 74 — 1928. a.).

Eesti ja Lõunaslaavia kaubandus- ja laevanduskonventsioon

hakkas k. a. 10. sept. osaliselt maksuma. Nimelt hakkasid maksuma konventsiooni artiklid 1., 2. ja 6., mis käivad enamsoodustatud riigi käsitluse kohta kaupade tollimaksude, lõivude jne. suhtes.

Kirjandus.

Ühe Eesti konsuli raamat.

Le Bilan des Sociétés par Actions. Le Compte des Résultats. Interprétation et Unification par Léon Moreau. II trükk. A. Dewit'i kirjastus Brüsselis.

*

Raamatupidamist peetakse tavaliselt üheks kaubandusteaduste niivõrra algeliseks kõrvalharuks, et temast rääkiminegi võiks tähendada taktipuudust, seda mitte vaid humanitaaraladelt tulnud aktsiaühingute-juhtide, vaid ka diplomeeritud kaubandusteadlaste ringis. Liège'i ülikooli rahvamajanduse professorile ja mitmekordsele doktorile L. Moreau'le jääb teene, et ta selle raamatuga kergitab teadmatuse liniku raamatupidamise väga teadusliku tagapõhja pealt. Asi on seevõrra udune, et Pariisi ülikooli õigusteaduskonna professor E. Thaller'gi, kelle kompetentis ometi keegi ei kahtle, lubab „seda raamatut veel mitmel korral käsitada, et paremini tungida raamatupidamise teaduse üksiknähtusisse,

FIRMA „FEODOR MALAHOV“ KALATÖÖSTUS

TALLINNAS, VÕRGU T. nr. 1 KÖNETRAAT 18-08
TELEGRAMMI AADR. FEODOR MALAHOV, TALLINN.

VALMISTAB:

TALLINNA KILUSID,
SPROTTE ÕLIS, MARINEERITUD
JA SHELEES ANGERJAID,

PLEKK-KARPIDES

SAMUTI SOOVITAB SOOLATUD KILU JA SILKU MITMESUG. PLEKKÄMBRITES JA PUUTÜNNIDES (20-300 n.), SUITSET. SILKU, KILU, ANGERJAID.

FIRMA „FEODOR MALAHOV“

mille jaoks ükski enne selle raamatu autorit pole annud võtit“.

Ainuüksi see, et ärid kuulutustes nõuavad endale „bilansivõimelist raamatupidajat“, peab osutama bilansi suurele tähtsusele. Ning ometi pole bilanss kuigivõrra uuritud ala. Eriti Eestis näib siin peaaegu kõik puuduvat — saavad ju isegi Tartu ülikooli lõpetanud kaubandusteadlased vaid õige elementaarse ettekujutuse raamatupidamisest. Bilanss aga ärilise olukorra eksaktse peeglina, kus kõik võõriti tõlgitsemised oleksid võimalikud, jääb utopiaks. Siinse Euroopaski poolikust taotleva kirjanduse on ühe hoobiga tervikuks ülendanud belglane dr. L. Moreau. Ta raamat aktsiaühingute raamatupidamisest, mis koondatud

bilansi ümber, ei unusta (paarikordsegi lugemise järel) vist ainustki ala, kus eksitus iganes võimalik. Nagu öeldud, sünnib see sel alal esmakordselt nii suure põhjalikkusega. Kuna meilgi aktsiaühingud hoogu võtmas ja, teiseks, nende järelevalve peagi vist kriitilisemaks muutumas, vastutuskäte usaldatud võõra varanduse eest tihenemas — oleks vist väga soovitav, kui meilgi asjaosalised ja huviomased ringkonnad juba varakult oma tähelepanu juhiksid sellele Lääne-Euroopas menuga tervitatud raamatule.

Liati et selle eeskujuliku raamatu autoriks pole keegi muu kui meie riigi auametlik kindral-konsul Brüsselis.

H. H.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi mõnede kaupade tollimise kohta.

Avaldatakse teadmiseks, et tollikomitee otsustas tunnistada:

I. A. Sisseveotariifis.

Plekist ümmargune kaubanimetust kandev saapakreemi karp, värvitud: alumine osa valgeks, kaane ülemine osa punaseks, kontsentreeritud kollaste ringidega ja põigiti musta ribaga, t. t. § 154 p. 1. alla kuuluvaks; kui aga kaup välismaa firma nimetust kannab, siis t. t. I. B. alla kuuluvaks (kui keelatud kaup) (t.-k. otsus nr. 2117 — 15. IX. 28. a.).

Villast ja kiuaainest „Sniaphyl“ valmistatud korutatud lõng, mis oma välisuselt villast lõnga järele aimab, t. t. § 183 p. 6 vastava alljaotuse alla kuuluvaks t. k. otsuse nr. 928 kohaselt ja arvesse võttes üldist märkust 1. t. t. § 183—209 juure (t.-k. otsus nr. 2118 15. IX. 28. a.).

Villane korutatud ja värvitud lõng, keritud vabrikumimetust ja märki kandvale papist kaardile, missugune ühes lõngaga müügile läheb, t. t. § 186 p. 3-b alla kuuluvaks ühes kaartidega, t. s. § 200 p. b kohaselt (t.-k. otsus nr. 2123 — 15. IX. 28. a.).

Piimaklaasist väikesed kausi-kesed, mida harilikult habemeajamise juures vahutegemise abinõuna tarvitatakse, proovide esindaja väite põhjal aga ka soolatoosidena, ka-naarialindude toidunõudena jne. tarvitavat, t. t. § 215 p. 2 alla kuuluvaks, arvesse võttes, et neid harilikult ja peaaesjalikult sisse tuuakse tualett-asjadena (habemeajamise juures vahutegemise abinõuna). (Vaata ka kngk. nr. nr. 1-a ja 32 — 28./9. a.; t.-k. otsus nr. 2119 — 15. IX. 28. a.).

Tselluloidist metallist lisandusega jalgrattapumbad, sisse toodud koos jalgratastega, jalgrataste komplekti juure kuuluvaks, arvesse võttes, et pump on tarviline tarbeasi iga jalgratta juures, kuivõrra ainult sarnaste pumpade külgepanemiseks jalgratastel enestel või nendega koos vastavad abinõud olemas. Eraldi sissetoodult aga sarnased pumbad kuuluvaks t.-t. § 215 p. 2 alla peamaterjali järele (t.-k. otsus nr. 2120 — 15. IX. 28. a.).

Mehaaniline segu „Duffag“, mis on KNa-silikaat (vesiklaas). Sade CaCo₃, t. t. § 71 p. 7, kui mehaaniline segu eraldi nimetamata (t.-k. otsus nr. 2127 — 22. IX. 28. a.).

Mehaaniline segu „Perkarsin“,

Asutatud 1881.

W. Eichhorn

Tel. 21-30, 27-06.

Tallinn, Müürivahe 52.

Vesisiseseaded, kanalisatsioon, gaasivalgustus, supelussiseseaded, puurkaevud ja pumbad. Sepa- ja lukusepatööd ning kaalude ja vihtide reguleerimine. Piima hapendamise vannid.

mis koosneb peajasjalikult soodast, lahuvast klaasist, naatriumülhipendist ja õige vähesel mõõdul seebist, t. t. § 71 p. 7 alla kuuluvaks kui mehaaniline segu eraldi nimetamata (t.-k. otsus nr. 2126 — 22. IX. 28. a.).

Ka herattaline mototsüklett, sisse toodud ilma mootorita, t. t. § 173 p. 5-a alla kuuluvaks kui ka herattaline mototsüklett, olgugi mitte täielik (t.-k. otsus nr. 2153 — 22. IX. 28. a.).

Turgude ülevaade oktoobrikuus.

Teravili, jahu. Teraviljaturul kestab hindade langemise tendents. Rukist, mille hind börsil 290—295 s. pd., importeeritakse Saksamaalt. Välismaa toidukaera hind on pisut tõusnud (2,85 kuni 2,90 kr.). Linnakseodrad noteeritakse 3,20 kuni 3,25 kr. pd. Turule on vähesel arvul ilmunud kodumaa nisu, hinnaga 3,90 kr. pd. Välismaa nisujahuhind on tänu Ameerika rekordlõikusele langenud ja võib veelgi alla minna.

Võija liha. Võihinnad seisavad mõõdukalt kõrgusel — 48,40—50,40 kr. pd. Peaekspordimaaks on jälle Saksamaa. Munahinnad tõusevad vastavalt hooajale (37,80 pealt sept. lõpul — 39,60 kr. peale).

Lihaekspord on tunduvalt suurenenud. Sealihahind 19,20—20,00 ja loomaliha 7,20—11,20 kr. pd.

Lina. Nõudmine välismailt lina järele on endiselt nõrk. Läänud aasta saagist leidub järel veel umbes 1.200 tonni müümata lina. Vastupidiselt ametlikkudele andmetele hinnatakse börsiringkonnis tänavust saaki mitte just halvaks; kuigi lõikus hektaarilt üldiselt väiksem arvatakse olevat kui läinud aastal, on aga külvipind suurenenud, mis laseb oletada, et tootmisel üldiselt pole vähenenud. Võru-Petseri sordi kohta on väljavaated isegi head. Hindade kohta ollakse arvamisel, et need keskmiselt 15% võrra tonnilt langevad, kuna lõikus Belgias, Prantsusmaal ja Saksamaal oli väga hea ning ka puuvillahinnad hea

lõikuse tõttu on hakanud langema. Kuna lina lõikus tänavu tublisti hilineb, ei ole linakaubanduse hooaja algust oodata enne detsembrit. Linaseemne saagi kohta on väljavaated väga pessimistlikud, mille tagajärjel ka hinnad arvatavasti tõusevad. Ekspordist ei saa olla juttu sellise olukorra juures.

Süsi, raud, õlid. Kõrgenenud prahihindade tagajärjel on ka kivisöehinnad pisut tõusnud. Rauhahinnad (Saksamaa sordiraud) on kerkunud tunduvalt — 2,60 kr. 2,25 kr. vastu pd. eelmisel nädalal. Õliturul valitseb vali konkurents Ameerika ja Vene õlide vahel, kuna hinnad püsivad võrdlemisi madalad.

Eesti bensiini (põlevkivist) müük edeneb hästi, mida noteeritakse: Eesti traktoribensiin (petrooleumi mootorite ja traktorite jaoks) 2,65 — 2,80 kr. pd. ja autobensiin 4,10—4,35 kr. pd. 4,30 — 4,70 kr. vastu Ameerika ja Vene kauba eest.

Prahiturg. Prahihinnad Läänemeresel ilmuvad kindlat tendentsi. Noteeriti metsasaaduste eest D/B/B Tallinnast Southamptoni sh. 45/—, Manchesteri 5216 ja Hulli 45/— standardist. Või Tallinnast Stettiini sh. 1/6 tünnist.

Rahaturg. Seisukord lühiajalise krediidi alal on endiselt soodus. Pangad suudavad, tänu hoiumsummade juurevoolule, rahuldada kõiki nõudmisi majanduslikus elus vajaliste krediitide alal. Diskontoprotsendi määr püsib 1. juulist endine.

Toiduainete turg.

London.	
Nisu, kaal—496 Ingl. nl.	
Northern Manitoba	£ 48/—
Hard Winter	44/6
Rosario Santa	43/9
Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.	
Manitoba	34/6
Austraalia	32/—
Kansas	34/6
Odrad, Kanada Nr. 3, kaal — 370 Ingl. naela.	32/6
California, kaal — 424 Ingl. naela	42/6
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela	
La Plata	26/—
Canada Nr 2.	
6. X. 28. Linnad, cif.	
Riga Z.K.	£ 90.0 — 93.0

Pärnu H. D.	£ 90 —
Slanetz U/A Medium.	95 — 99.
Bacon, kaal 112 Ingl. naela,	
Iiri	sh. 98.0 — 104.0
Daani	92.0 — 102.0
Kanada	96.0 — 98.0
Ameerika	—
Munad, kaal — 120 Ingl. naela	
Inglise	17.6 — 22.0
Iiri	—
Või, kaal — 112 Ingl. n.	
Hollandi	sh. 190.0 — 192.0
Daani	196.0 —
Uus-Meremaa	172.0 — 196.0
Austraalia	152.0 — 188.0
Argentiina	164.0 — 182.0
Eesti või	—
Läti või I sort	—
" " II "	—

Berliin.		Saksa „Eksport“, 50 kgr. eest termiin		£ 12/3	
Nisu					
Sisemaa, tonni eest	Rmk. 232 34		Jaava, 50 kgr. eest, termiin		
Manitoba, cif 100 kgr. eest term. fl.	14.30		American Fine Granulated		
Hard Winter, cif 100 kgr. eest termiin	fl. 12 65		50 kgr. eest		
Ameerika jahu, cif. 100 kgr. eest termiin	\$ 5 3/4 - 7		Riis Burmah II, 50 kgr. eest		14/
Rukis			Rasv		
Sisemaa, tonni eest	Rmk. 226 - 228		Purelard American, 100 kgr. eest		\$ 32 3/4
Western II, cif 100 kgr. eest	fl. —		Steamlard		” 31
Kaerad			Võli Berliini en gros hinnad, tsentneri eest	Rmk.	
Sisemaa, tonni eest	Rmk. 215 - 222		Sisemaa I sort		” —
Odrad, talve			” II ”		” —
Sisemaa, tonni eest (tänavu-aastane)	Rmk. 201 - 206		Välismaa I sort		” —
Odrad, suve			” II ”		” —
Sisemaa, tonni eest (liti-nud-aastane)	” 226 - 250		” III ”		” —
Suhkur			Eesti võli		” —
C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. eest, loco	£ 12/10 1/2		Läti punane		” —
			” must		” —

Välisbörsid:

	L O N D O N										
	29. IX	1. X	2. X	3. X	4. X	5. X	6. X	8. X	9. X	10. X	11. X
Frank	124.02	124.01	123.99	124.02	124.02	124.05	124.09	124.12	124.18	124.21	124.25
Dollar	4.8491	4.8494	4.8490	4.8487	4.8484	4.8481	4.8488	4.8496	4.8500	4.8519	4.8528
Rootsi kroon	18.13	18.12 3/4	18.128	18.13 1/4	18.13 1/8	18.13	18.13	18.13 5/8	18.13 3/4	18.13 5/8	18.138
Daani kroon	18.19 1/8	18.187 8	18.19	18.19	18.19 1/4	18.187 8	18.188	18.187 8	18.187 8	18.19	18.19 1/4
Norra kroon	18.19 5/8	18.19	18.19 5/8	18.19 5/8	18.19 5/8	18.19 1/4	18.19 1/4	18.19 5/8	18.19 5/8	18.19 5/8	18.19 5/8
Saksa mark	20 34 3/4	20.34 3/4	20.35 7/8	20.36 5/8	20.36 1/8	20.357 8	20.36 1/4	20.38	20.39 1/4	20.39	20.387 8
Soome mark	192.50	192.60	192.54	192.50	192.55	192.47	192.47	192.57	192.57	192.57	192.70
Floriin	12.0912	12.0918	12.0918	12.0912	12.0910	12.0928	12.0931	12.0937	12.0968	12.1012	12.1043
Liira	92.79	92.79 7/8	92.79	92.15	92.71	92.63	92.54	92.54	92.63	92.64	92.67
Helveetsia fr.	25.197 8	25.19 1/8	25.19 1/8	25.19 1/4	25.19 1/4	25.187 8	25.19	25.197 8	25.20 1/4	25.21 1/4	25.217 8
Tshehhosl.kr	163.62	163.62	163.56	163.56	163.56	163.50	163.56	163.56	163.56	163.62	163.68
Belgia frank	34.89 1/4	34.89 3/8	34.8 15/8	34.89 7/8	34.89 5/8	34.89 1/4	34.89 5/8	34.8 3/4	34.89 5/8	34.90	34.90 1/4
Shillingid	34.43	34.43	34.45	34.45	34.43	34.43	34.45	34.45	34.44	34.47	34.49
Pengo	27.84	27.84	27.83	27.83	27.81	27.81	27.81	27.80	27.80	27.81	27.82
Latt	25.16	25.16	25.16	25.16	25.16	25.16	25.16	25.16	25.16	25.16	25.16
Litt	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—	49.—
Tsherv.	9.42	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.42	9.42	9.42	9.42
Eesti kroon	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11	18.11
Höbe p/unts	2/29 1/16	2/25 8	2/29 1/16	2/25 8	2/21 1/16	2/23 4	2/23 4	2/21 5/16	2/22 8	2/21 5/16	2/21 8/16
Plaat. p/unts	300/310							300/310			
Kuld p/u						84/11 1/2			84/11 1/2		
	B E R L I N										
	29. IX	1. X	2. X	3. X	4. X	5. X	6. X	8. X	9. X	10. X	11. X
Naelsterling	20.345	20.345	20.351	20.362	20.362	20.359	20.365	20.378	20.395	20.38	20.39
Frank	16.405	16.405	16.415	16.425	16.42	16.41	16.415	16.42	16.43	16.405	16.41
Dollar	4.195	4.196	4.1975	4.199	4.1995	4.1990	4.2005	4.2025	4.2050	4.2010	4.2015
Rootsi kroon	112.19	112.22	112.24	112.32	112.30	112.28	112.30	112.36	112.42	112.33	112.38
Daani kroon	111.87	111.90	111.91	111.95	111.94	111.93	111.98	112.05	112.17	112.07	112.10
Norra kroon	111.80	111.81	111.85	111.90	111.90	111.87	111.91	111.99	112.09	112.00	112.04
Soome mark	10.559	10.562	10.565	10.57	10.57	10.569	10.574	10.578	10.582	10.579	10.576
Floriin	168.29	168.26	168.35	168.40	168.36	168.34	168.42	168.51	168.51	168.46	168.46
Liira	21.925	21.93	21.935	21.95	21.96	21.975	22.01	22.02	22.025	22.00	22.005
Helveetsia fr.	80.745	80.75	80.79	80.84	80.81	80.80	80.85	80.865	80.92	80.885	80.88
Tshehhosl.kr	12.434	12.436	12.437	12.435	12.443						
Belgia frank	58.295	58.295	58.32	58.345	58.35	58.35	58.375	58.38	58.43	58.395	58.41

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritava kaupade nimikirjad ja hinnad (en gros).

	Kroonid.		Kroonid.
Jahud: nisu, pehme, kõrgem s., Ameerika ja inglise	pd. 7.20—7.50	Õlikoogid, linaseemne	pd. —
„ sõre, kõrgem sort Ameerika ja inglise	„ 7.30—7.40	„ päevalille	„ 3.15
„J. Puhk ja Pojad“ rukkijahu	3.20—3.30	„ soja tangud	„ 3.45
„ „ „ „ „ püül	4.20—4.40	Jahu, päevalille	„ —
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 klg. eest ühes valge puuvil- lase kotiga.		Segajõutoit I s.	„ 3.30
Püüljahu:		„ II s.	„ 3.—
Rukkijahu: patent (à 50 kg.)	puud 5.10	Mais	„ —
„ harilik	„ 4.50	Suhkrupreedikoogid	„ —
„Eesti Parem“ saiajahu à 50 kg.	„ 7.60	Nisukliid	„ 2.40—2.45
„Kaley“ „ „ „	„ 7.30	Puuvillane riie, Bjas	arss. 0.42—0.52
„Taara“ „ „ „	„ 7.—	„ Mitkal	„ 0.32—0.38
„Kungla“ „ „ „	„ 6.40	Lina, Liivi R. Saatejaam	pd. —
„Sampo“ „ „ „	„ 6.—	„ Petseri	„ —
Manna	„ 8.10	Linaseemne õli, 90 0/0 basis	„ 3.75—4.00
Granular	„ 7.40	„ „ „ „ „ „ „	„ 4.20—4.50
„ poolsõre	„ 7.70	Kivisüsi, auru, Yorkshire, 2 k. pest.	„ 0.41—0.44
„ sõre	„ 7.80	„ „ Newcastle	„ 0.40—0.42
A/S. Rotermanni teh.:		„ sepa	„ 0.39—0.41
Jahu: nisu, pehme — sõre	„ 5.90—7.80	Koks, valu	„ —
„ „ „ „ „ „ „	„ 5.80—7.50	„ gaasi	„ 0.65
„ „ rukki	„ 3.20—3.30	Põlevkivi, I sort A fr-ko Kohtla j.	„ 0.10
„ „ pütül	„ 4.10—4.30	„ I „ B	„ 0.09
Rukis, Eesti	„ 3.15—3.20	„ II „	„ 0.075
„ Saksamaa	„ 3.00—3.05	„ III „	„ 0.05
Nisu, Eesti	„ 3.90—4.—	„ Fenolaat, Tallinn	„ 1.70
Kaerad, toidu, välismaa	„ 2.95—3.05	„ Gudroon	„ 2.25
Odrad, õlle	„ 3.20—3.25	Riigi turbatööstus: „Turba“	„ 0.21
„ toidu „	„ 3.05—3.10	Põlevkiviptgi	„ 2.—
Herned, Hollandi	„ 6.75—7.—	Raud, sordi	„ 2.60—2.90
Riis, Burma II	„ 5.75—5.80	„ vits	„ 3.30—4.10
Kartulitärklis „Superieur“	„ 7.25	„ plekk	„ 3.20—4.20
Või, ekspord, I sort	pd. 48.40—50.40	„ plekk, tsingitud	„ 5.80—6.20
Margariin, välismaa	„ 20—20.80	Raudtalad	„ 2.60
„ kodumaa	„ 18—20.80	Teras, vedru	„ 4.50—5.—
Kaseiin, Eesti	„ 13—13.50	„ tööriistade	„ 12.—14.—
Juust „Schweitsi“, kodumaa	„ 28—28.50	„ talla	„ 3.00—3.20
Munad, ekspord I s. (kast 360 tk.)	kast 39.60	Inglitina	„ 85.—86.—
Kakao, Hollandi	pd. 26—30	Seatina	„ 10—11.50
„ inglise	„ 22—24	Vaskplekk, punane	„ 31.—31.50
„ Ameerika	„ 20—21	„ valge	„ 30.—30.50
Kohv, Rio, Santos	„ 45—47	Tsinkplekk	„ 16.—
„ Kesk-Ameerika sordid	„ 54—72	Masinaõli, Vene ja Poola	„ 4.50—4.80
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tseilon	„ 85—93	„ Ameerika	„ 4.90—5.20
„ „ Orange Pekoe, Java	„ 77—87	„ mootori	„ 5.80—7.—
„ „ Moming, Hiina	„ 43—47	„ Poola	„ 5.70—11.—
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	„ 6.40	„ auto	„ 6.50—17.—
„ „ „ „ „ „ „	„ 6.45	„ Poola	„ 6.50—7.—
„ „ „ „ „ „ „	„ 6.45	Linaseemneõli	„ 15.10
„ „ „ „ „ „ „	„ 6.30	Värnits	„ 15.50
Suhkur, peenike, valge, Poola	„ 6.40	Parafiinõli, Poola,	„ 7.75—9.—
Siirup, kartuli, 420/0	„ 7.75	Tsilindriõli, Vene	„ —
Glükoos	„ 7.50	„ Ameerika haril. aur. 280°	„ 5.10—6.—
Sool, lahtine, Vene franko jaam		„ ülekuum. „ 320°	„ 7.50—9.—
„ „ Narva ja Isborsk	„ 0.55—0.56	Põlevkiviõli	„ 1.70
„ „ Saksa	„ 0.56—0.60	Nafta, Vene	„ 2.20—2.30
Heeringad, Yarmouth, Matties	tünn —	„ Ameerika	„ 1.95—2.15
Heeringad, Yarmouth Matfulls	„ —	Petrooleum, Vene, sisternid ja vaadid	„ 2.45—2.65
Heeringad, Schoti Matties	„ 51.00—53.00	„ Am., sistern. ja vaadid	„ 2.45—2.65
Heeringad, Schoti Matfulls	„ 55.00—57.00	Bensiin, Vene	„ 4.30—4.70
Heeringad, Norra	„ 30.—	„ Ameerika	„ 4.30—4.70
„ „ „ „ „ „ „	„ 25.—	„ Poola	„ —
Liha, „sea, I sort	pd. 19.20—21.20	Eesti traktorbenziin	„ 2.65—2.80
„ „ looma, I sort	„ 7.20—11.20	„ jõubensiin autode jaoks	„ 4.10—4.35
		Piiritus, ekspord (excl. vaat) fob	ltr. —
		Pesusooda, välismaa	pd. —
		„ kodumaa	„ 1.70—1.85
		Seebikivi 720/0	„ 4.50—5.—

Värvid, nigrosiin, veessulav, välism. pd.	88.—89.—
" tsinkvalge, välism. "	13.—13.60
" tinavalge, "	13.—14.50
" ooker, "	3 10—4.35

Väetisained,	
salpeeter, Norra 100 kg. tünn	—
" Tshiili 75 " kott	17.—
" superfosfaat 18—20% 100 kg. "	5.50
" thomasjahu 16—17% 100 kg. "	4.50
" kaalisool 30% 100 kg. "	—
" " 40% " " " " " "	9.50
" kainiit 12% " " " " " "	4.35
Vävelhappuammoniaak 75 kg. kott	—
Lubjalämmastik 100 kg. " "	—
Vosvoriit, Eesti 25—27% 100 kg. "	4.80
Eesti rikast. vosvoriit 25—27% "	—
Paber, rotatsioonid pd	4.40
Tsement, Portland, Kunda	
pütt 10 pd. 10 nl. tünn	8.75
Tsement, Aseri "	—
Kriit, toores pd.	—
pestud "	1.15—1.25
Asfalt "	1 30
Kivitiirv, välisma "	2.80—3.—
Puutiirv "	3.50—3.80
Lubi "	0.43—0.50
Kips, tükikdes "	0.25
" jahvatatud "	0.40
" krohvimise "	0.60—0.70
Telliskivid, I s, Rapla franko	
vagn Tallinn 1000 tk.	59.—61.—
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi)	
mark „Baltika“ "	130.—
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnast, I s. pd.	66.—70.
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I sort "	74.—74.50
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II sort "	68.—70.

Liverpooli börs.

American Fully Middling Inglise naela (lbs) eest	
okt. 8 Ingl. pensid (d) loko 10 54, okt. 10.15, jaan. 9.98, märts. 9.97, okt. 9 Ingl. pensid (d) loko 10.83, okt. 10.18, jaan. 10.—, märtsis 9.98.	

Prahid:

Lina	
Tallinn — Stettiin tonn sh.	—
" — Ghent " " "	25/—
" — Dundee " " "	32/—
" — Belfast " " "	47/6

Takud

Puumaterjalid

	Standard	
Tallinn — London " sh.	45/—	
" — Hull " " "	46/—	
" — Antwerpen ja Gent " " "	40/—	
" — Dundee " " "	41/—	
" — Manchester " " "	52/—53/—	
" — Grangemouth " " "	41/6	
" — Belfast " " "	55/—	
" — Rotterdam tonn Hfl.	24	
" — Amsterdam " " "	25	

Segakaup

Tallinn — Stettiin tonn sh.	12—25/—
" — London " " "	—
" — Stokholm " " "	Rk 10—30

Või

Tallinn — Stettiin või tünn sh.	1/6—
---	------

Tallinna börsi kursisedel.

		6 X	8 X	9 X	10 X	11 X	12 X
New-York	T.	—	—	—	—	—	—
1 dollar	O	3.73.25	3.73.25	3.73.25	3.73.10	3.73.—	3.73.—
	M.	3.74.25	3.74.25	3.74.25	3.74.10	3.74.—	3.74.—
London	T.	—	—	—	—	—	—
1 nael-sterl.	O.	18.10	18.10	18.10	18.10	18.10	18.10
	M.	18.15	18.15	18.15	18.15	18.15	18.15
Berliin	T.	—	—	—	—	—	—
100 S. riigim.	O.	88.90	88.90	88.80	88.75	88.75	88.80
	M.	89.50	89.50	89.40	89.35	89.35	89.40
Preis ngi	T.	—	—	—	—	—	—
100 Soome m.	O.	9.38	9.38	9.38	9.38	9.38	9.38
	M.	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43	9.43
Stokholm	T.	—	—	—	—	—	—
100 Rootsi kr.	O.	99.80	99.80	99.80	99.80	99.80	99.80
	M.	100.40	100.40	100.40	100.40	100.40	100.40
Köpenh	T.	—	—	—	—	—	—
100 Daani kr.	O.	99.50	99.50	99.50	99.50	99.50	99.50
	M.	100.10	100.10	100.10	100.10	100.10	100.10
Oslo	T.	—	—	—	—	—	—
100 Norra kr.	O.	99.40	99.40	99.35	99.40	99.40	99.40
	M.	100.10	100.10	100.05	100.10	100.10	100.10
Pariis	T.	—	—	—	—	—	—
100 Prants. fr.	O.	14.60	14.60	14.60	14.60	14.60	14.60
	M.	14.35	14.85	14.85	14.85	14.85	14.85
Amsterd.	T.	—	—	—	—	—	—
100 flo. riini	O.	149.65	149.65	149.65	149.60	149.55	149.55
	M.	150.45	150.45	150.45	150.40	150.35	150.35
Rita	T.	—	—	—	—	—	—
100 latti	O.	71.90	71.90	71.90	71.90	71.90	71.90
	M.	72.40	72.40	72.40	72.40	72.40	72.40
Zürich	T.	—	—	—	—	—	—
100 Helv. fr.	O.	71.85	71.85	71.85	71.80	71.80	71.80
	M.	72.45	72.45	72.45	72.40	72.40	72.40
Brüssel	T.	—	—	—	—	—	—
100 belgat	O.	51.85	51.85	51.85	51.85	51.85	51.85
	M.	52.35	52.35	52.35	52.35	52.35	52.35
Milano	T.	—	—	—	—	—	—
100 liiri	O.	19.50	19.55	19.55	19.55	19.55	19.55
	M.	19.90	19.95	19.95	19.95	19.95	19.95
Praha	T.	—	—	—	—	—	—
100 Tsh-sl. kr.	O.	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05	11.05
	M.	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25	11.25
Viin	T.	—	—	—	—	—	—
100 Austr. sh.	O.	52.55	52.55	52.55	52.55	52.50	52.50
	M.	53.15	53.15	53.15	53.15	53.10	53.10
Budapest	T.	—	—	—	—	—	—
100 pengot	O.	65.05	65.10	65.10	65.10	65.10	65.05
	M.	65.75	65.80	65.80	65.80	65.80	65.75
Varssavi	T.	—	—	—	—	—	—
100 slotti	O.	41.50	41.50	41.50	41.50	41.50	41.50
	M.	42.70	42.70	42.70	42.70	42.70	42.70
Kaunas	T.	—	—	—	—	—	—
100 litti	O.	36.75	36.75	36.75	36.75	36.75	36.75
	M.	37.35	37.35	37.35	37.35	37.35	37.35
Moskva	T.	—	—	—	—	—	—
100 rubla (tshekk)	O.	191.25	191.25	191.25	191.25	191.25	191.25
	M.	192.75	192.75	192.75	192.75	192.75	192.75
Danzig	T.	—	—	—	—	—	—
100 guld-nat	O.	72.40	72.40	72.40	72.40	72.40	72.40
	M.	73.—	73.—	73.—	73.—	73.—	73.—